

§ 1 Justering av protokoll

Protokollen för den 18 och 19 december justerades.

§ 2 Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Hillevi Engström* (M) avsagt sig uppdraget som ledamot av riksdagen från och med den 20 januari 2015.

Kammaren biföll denna avsägelse.

§ 3 Anmälan om gruppleddare för partigrupp

Andre vice talmannen meddelade att Moderaternas partigrupp anmält *Jessica Polfjärd* (M) som gruppleddare för partigrupp.

§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:201

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:201 Trafikdatalagring

av Krister Hammarbergh (M)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 27 januari 2015.

Skälet till dröjsmålet är tjänsteresa och andra åtaganden.

Stockholm den 5 januari 2015

Justitiedepartementet

Anders Ygeman

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:204 SBAB – ägardirektiv för att stötta gles-
och landsbygd
av Jeff Ahl (SD)

Interpellationen kommer att besvaras tisdagen den 27 januari 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 12 januari 2015

Näringsdepartementet

Mikael Damberg (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

§ 5 Senaste dag för avlämnande av propositioner

I enlighet med 9 kap. 3 § riksdagsordningen hade talmannen föreslagit att propositioner som regeringen avsåg skulle behandlas under innevarande riksmöte och för vilka särskild tidpunkt inte var föreskriven skulle avlämnas *senast tisdagen den 17 mars*.

Kammaren biföll detta förslag.

§ 6 Förnyad bordläggning

Följande dokument bordlades för andra gången:

Yrkandet om misstroendeförklaring mot statsminister Stefan Löfven (S)

*Svar på
interpellationer*

§ 7 Svar på interpellation 2014/15:155 om rättssäkra prövningar för uppehållstillstånd

Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN

JOHANSSON (S):

Herr talman! Paula Bieler har frågat mig om vi kan förvänta oss en översyn av användningen av managementsystem inom Migrationsverket, om vi kan förvänta oss en utveckling där även andra rättsprövande myndigheter använder managementsystem, om jag har gjort ställningstagandet att det är ett problem när ansökningar beviljas trots att grund saknas samt vad jag avser att göra för att säkra att framtida beslut följer svensk lag.

Rättssäkerhet är ett av flera grundläggande krav som ställs på statliga myndigheter, bland annat genom myndighetsförordningen. I Migrationsverkets instruktion har regeringen dessutom tydliggjort att myndigheten ska ha ett förutsebart och enhetligt beslutsfattande med hög rättslig kvalitet. Kravet avser alla ärenden som handläggs av myndigheten, vare sig de leder till avslag eller till bifall. För att se till att

Migrationsverket tillgodoser de krav som ställs följer regeringen löpande upp myndighetens verksamhet, bland annat i årsredovisningar och särskilda återrapporteringar och genom en regelbunden dialog med myndigheten.

Mot bakgrund av denna uppföljning vill jag betona att den bild som Paula Bieler målar upp av myndigheten, där snabba beslut överordnas kraven på en rättssäker prövning, är missvisande. För det första har verket höga krav på prövningen. Varje asylsökande har rätt till en rättssäker prövning. Asylbeslut fattas som huvudregel genom så kallade tvåpersonsbeslut, där handläggare föredrar varje ärende för en särskild beslutsfattare. För det andra arbetar verket aktivt med att så tidigt som möjligt i processen klarlägga identiteten hos den sökande. Man har också utvecklat förmågan att bedöma äktheten i de handlingar som lämnas in, vilket är en klar vinst ur en rättssäkerhetssynpunkt. För det tredje bedrivs en systematisk utveckling av den interna uppföljningen av den rättsliga kvaliteten i verksamheten. Inom ramen för detta arbete har Migrationsverket bland annat utvecklat mätningar som underlag för lärande genom att låta resultatet av analyserna återföras till medarbetarna. Min bedömning är att dessa insatser tydligt bidrar till en god rättslig kvalitet. Regeringen kommer att fortsätta att följa utvecklingen på området noga.

När det gäller frågan om vilka styrmodeller som myndigheter använder sig av får man inte glömma att det är myndighetsledningens ansvar att se till att det finns en betryggande intern styrning och kontroll vid myndigheten. Det står därför inte bara ledningen fritt, utan det är också dess skyldighet att inom givna ramar styra och leda verksamheten på bästa sätt. Det är fullt naturligt att myndigheter följer utvecklingen av olika styrmodeller och anpassar dessa till verksamheten. Jag vet att Migrationsverket löpande utvecklar sina metoder, bland annat för att uppnå målet om hög rättslig kvalitet i prövningen.

Jag har förtroende för verkets ledning och för att den bäst bedömer hur verksamheten internt ska styras och ledas framöver. Jag ser därför inget behov av att genomföra den översyn som anförs i interpellationen.

Anf. 2 PAULA BIELER (SD):

Herr talman! Jag tackar för svaret, fast det egentligen inte var särskilt mycket konkreta svar på mina frågor.

Interpellationen grundar sig som bekant i en undersökning som den granskande journalisten Ivar Arpi har gjort. Han har genomfört intervjuer med ett antal medarbetare på Migrationsverket, där de fick ge sin historia när det gäller hur det fungerar för dem. Det finns berättelser om att man hanterar flera fall om dagen, att man inte hinner utreda regelbundet och att man helt enkelt har en stor press på sig uppifrån att snarare prestera resultat än att se till att det finns en god kvalitet i de undersökningar som görs.

Det är givetvis bra att formulera tydliga krav. Men om man inte ser till att de också säkerställs och att uppföljningen stämmer och om medarbetare på Migrationsverket själva säger att de inte upplever att de kan leva upp till kraven gör det varken till eller från att det finns krav på något papper någonstans.

Det går givetvis att hävda att detta är *en* undersökning av *en* journalist. Generaldirektören har själv sagt att detta skulle vara något slags tesdriven journalistik. Men jag håller i min hand här en intervjustudie som Migrationsverket självt har genomfört. Rapporten släpptes den 5 december 2014. Det är en intervjustudie av hur man styr och hur verksamheten fungerar. Redan i sammanfattningen slår man fast att det övervägande intrycket av intervjuerna är att Migrationsverket i stor utsträckning styr på resultat. Lite längre ned står det: Däremot visar inte intervjuerna med någon större tydlighet att vi styr på principer, det vill säga hur vi tänker.

På nästa sida, s. 5 i sammanfattningen, finns ett stycke om hur styrningen formar en struktur som påverkar våra handlingsätt. Där står: Det material som framkommit i intervjustudien pekar på att Migrationsverket har ett produktionstänkande, som tenderar att överskugga andra synsätt. Uppföljning och styrning av den enskilda individens produktion får till följd att den enskilda medarbetaren fokuserar på att klara sina produktionsmål, ibland på för helheten kontraproduktiva sätt. Detta kan inte avhjälpas genom informationsinsatser till medarbetarna utan är en konsekvens av styrningen och fokuseringen på individuella prestationer. En sådan styrning innebär att vi missar helhetssynen och effektiviteten i hela processen. Fokuseringen på produktionsmål i en delprocess kan få till följd att effektiviteten i andra delar av processen försämras. Dessutom kan förbättringsarbetet för effektivare arbetsmetoder bli eftersatt. Även kvalitet, service och bemötande blir lätt eftersatta med en sådan ensidig fokusering. I slutändan blir det den enskilda medarbetaren som tåmpas med konflikten mellan kraven att nå produktionsmålen, att ha god kvalitet och att ge en bra service.

Med anledning av det ökade trycket på Migrationsverket till följd av allt större migrationsströmmar till vårt land och allt fler asylansökningar är det rimligt att anta att trycket knappast kommer att minska. Det kommer att bli ännu svårare att hantera.

Jag vill återigen ställa frågan om man anser att det finns ett behov av en översyn mot bakgrund av de återkommande rapporterna om att det inte fungerar för medarbetarna. De har stor press på sig, och de hinner inte med. Jag vet att man talar om snabbanställningar och snabbrekryteringar. Hur kommer det att påverka kvaliteten när man inte hinner rekrytera personal med god undersökning i förväg?

Samtidigt vill jag påminna om att en av mina frågor var om justitie- och migrationsministern anser att det är ett problem om ansökningar beviljas utan att det egentligen finns grund för det. Det svaret tycker jag inte att jag fick alls.

Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det är klart att det skulle vara ett problem om ansökningar beviljas utan att det finns grund för det. Men det finns ingenting som tyder på att så sker.

Jag har läst den så kallade undersökningen i tidningen Neo som Paula Bieler talar om. Hon påstår att man har intervjuat ett antal medarbetare. Vad är det för undersökning? Artikeln är enligt min uppfattning både oseriös och spekulativ. Den grundar sig helt och hållet på intervjuer med

fyra källor, varav tre är anonyma. Den enda källan som är känd slutade på Migrationsverket för tre år sedan. Det är alltså den grund som Paula Bieler har att stå på för sin interpellation.

Som om det inte vore nog har inte heller artikelförfattaren brytt sig om att fråga Migrationsverket om påståendena i artikeln är sanna. Det påstås till exempel att medarbetarna får göra två utredningar om dagen. Om man läser Anders Danielssons svar på artikeln framgår det att genomsnittet är två utredningar i veckan. Han säger också att den tid som läggs ned på varje utredning inte har minskat. Det man har minskat på för att få ned handläggningstiderna är ledtiderna, det vill säga hur länge saker och ting får ligga och vänta. Den tid man ägnar åt varje utredning har inte minskat.

I artikeln står det också att sjukskrivningarna har ökat på Migrationsverket. Även där kunde journalisten eller kanske Paula Bieler själv ha bemödat sig om att kontrollera fakta. Sjukskrivningarna på Migrationsverket, när det gäller de som hanterar asylansökningar, ligger på mellan 3,7 och 4,2 procent. Det ligger under genomsnittet för jämförbara myndigheter. Varken Paula Bieler eller artikelförfattaren bryr sig om att kontrollera någonting av detta. Det leder mig till slutsatsen att syftet med den artikel som Paula Bieler bygger hela sin interpellation på inte är att söka sanningen, utan syftet är att försöka ställa Migrationsverkets verksamhet i dålig dager. Vilka politiska incitament eller intressen som finns bakom det överlåter jag åt andra att bedöma.

Min bild är att Migrationsverket gör ett väldigt bra jobb, under svåra förutsättningar. Alla granskningar som har gjorts, också av fristående organ som till exempel UNHCR, visar att Sverige har väldigt hög rättslig kvalitet när det gäller asylansökningar. Och det är jag stolt över.

Man ska samtidigt vara medveten om att verket står inför stora utmaningar. Det är också därför som många fler anställs nu. Det är inte på det sättet att verket slentrianmässigt tar in människor från gatan utan den kompetens som behövs. De ser till att de som nu kommer till verket verkligen kan sina saker. Men då får vi också vara beredda på att handläggningstiderna förlängs. Det kommer vi att se framöver. De ligger nu på i genomsnitt fyra till fem månader och kommer kanske att gå upp till tio månader.

Om vi bara hade velat blåsa på och öka, utan att bry oss om kvaliteten, hade handläggningstiderna kanske kunnat ligga kvar. Men det vill vi inte. Vi vill säkerställa att kvaliteten i utredningen fortsättningsvis kommer att ligga på mycket hög nivå, som den gör enligt alla de utredningar och oberoende granskningar av myndigheten som har gjorts så här långt.

Anf. 4 PAULA BIELER (SD):

Herr talman! Migrationsverket är väl inte direkt oberoende. De är i allra högsta grad beroende. Som sagt citerade jag här Migrationsverkets egen internrapport i vilken de når samma slutsats som Ivar Arpi gör i sin artikel. Där har för övrigt 31 personer intervjuats. De påstår själva att det visserligen inte är ett representativt urval, men utifrån de intervjusvar som har kommit in ges ändå en koncentrerad bild av att samma tendenser, samma indikationer, finns på att det är produktion och produktionsmål som styr snarare än kvalitet.

Ingenstans nämnde jag sjukskrivningar. Men eftersom ministern ändå tog upp det kan jag citera Ivar Arpis svar på Anders Danielssons blogginlägg som nämndes. Just när det gäller sjukskrivningar svarar han och påpekar att de hade ökat på en enda enhet, i just det fallet, och att det inte var generellt. Men det har som sagt inte med grundfrågan att göra, nämligen hur rättssäkra själva prövningarna är.

Ivar Arpi bemöter också påståenden om snittet på hur många utredningar man har. Det finns de som har betydligt fler än två till fyra i veckan. De tjänstemän som Ivar Arpi har varit i kontakt med har vittnat om att det är betydligt fler. På exempelvis Merit Wagers blogg har många ”miggor”, som de som arbetar på Migrationsverket kallas där, regelbundet rapporterat om sin situation och hur de inte riktigt hinner med.

När Arpis artikel kom ut kritiserade en ”migga” den lite grann, på just den blogg där ”miggorna” rapporterar. Hon skrev att de faktiskt har lämnat leansystemet bakom sig, managementsystemet som var importerat från Toyotas biltillverkningsfabriker – hur nu det ska fungera när man bedömer människor. Hon återkom dock i ett senare inlägg och skrev att de visserligen har lämnat leansystemet bakom sig men i stället för lean nu har ”DLO – Den Lärande Organisation!”.

Jag uppfattar ministrarnas svar som att det är det som åsyftas, lärande och att redovisa tillbaka till medarbetarna. Jag tänker nu citera från det brev och det inlägg som medarbetaren på Migrationsverket har skrivit: ”I stället för lean har vi nu DLO – Den Lärande Organisation! Lean-coacherna har bytts ut till DLO-folk. Jag har inget emot att vi ska ’lära oss’, men jag är skeptisk till vad DLO kan ge oss. Hittills har jag varit med på rollspel som inte gett mig några nya insikter. Jag har varit tvungen att titta på klipp från amerikansk film för att sedan få frågor om den. Syftet var att jag skulle förstå hur minnet fungerar. Vi fick också ta del av en påhittad asylutredning i två olika versioner. I den ena bjöd utredaren inte på vatten, höll inte på med ’small talk’ i början utan gick rakt på sak. Resultatet blev att den sökande inte öppnade sig och därför inte framstod som trovärdig. Syftet var att vi skulle lära oss det är viktigt att vara empatisk, att få den sökande att trivas. Först då kan den sökande öppna sig berätta om sina asylskäl på ett trovärdigt sätt. Om det vore så väl, så enkelt, ja då skulle jag inte bara bjuda på vatten utan även på te och jag skulle också prata om väder och vind hur länge som helst. Men så ser ju inte verkligheten ut. Den asylsökande är sällan intresserad av ’small talk’ och bryr sig inte om ifall vi bjuder på vatten eller inte. Naturligtvis ska vi behandla alla människor med respekt men när en människa söker asyl så kan det inte vara min uppgift som utredare att lirka ur honom varför han eller hon gör det! Det måste den sökande själv veta och berätta det för mig, som representerar svenska staten.”

Jag anser fortfarande att jag inte riktigt har fått fullt svar på frågan om man tar de här berättelserna från medarbetare på Migrationsverket på allvar. Det är medarbetare som regelbundet rapporterar om missförhållandena och om styrning som inte alls fungerar.

I en av Migrationsverkets egna rapporter skriver de att de fokuserar på produktion, på att ge beslut snarare än att se till att de besluten är ordentligt förankrade och ordentligt undersökta.

Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Det finns 5 000 medarbetare på Migrationsverket. Det är klart att inte alla av dem är nöjda med sin arbetssituation, särskilt inte när arbetsbelastningen har ökat som den har gjort. Då kan man såklart

hitta människor som säger att de inte är nöjda med något, inte tycker om en viss utbildning eller tycker att något leder åt fel håll. De finns såklart.

Påståendet om en allmän bild av att kvaliteten har försämrats på så sätt att man beviljar asylansökningar i fall där det inte finns grund för dem – det är det som är Paula Bielers tes – har Paula Bieler dock inte stöd för någonstans, inte heller i de lösryckta citat som hon använde i sitt första inlägg. Ingenstans i Migrationsverkets egen rapport från december, som hon citerar, står det något om att detta skulle påverka kvaliteten på ett sådant sätt att man beviljar asylansökningar när det inte finns grund för det. Hon för en diskussion där hon låtsas att det pekar på det. Men när man läser det finstilta finner man i själva verket ingen som helst grund för detta.

Migrationsverket har som sagt utmaningar. Men man kan inte föra en diskussion baserad på lösryckta citat eller på enstaka källor. Dessutom visar det sig att artikelförfattaren i det här fallet inte har brytt sig om att kontrollera fakta. Genomsnittet är inte två utredningar om dagen. Det är två utredningar i veckan. Sjukskrivningarna har inte ökat generellt sett. De ligger till och med under de andra jämförbara myndigheterna. En artikelförfattare och journalist – jag är själv journalist i botten – måste då bemöda sig om att gå till Migrationsverket och fråga om det ligger något i det eller om det bara är prat. Det har han inte brytt sig om att göra. Det har inte heller interpellanten brytt sig om att göra. Hon går helt och hållet på dessa lösryckta citat från enstaka källor.

Migrationsverket och svensk migrationspolitik står inför stora utmaningar. Så är det. Vi måste upprätthålla kvaliteten i hanteringen av asylansökningarna. Jag är helt övertygad om att Migrationsverket slår vakt om det. Och jag har fullt förtroende för Migrationsverkets ledning när det gäller det. Samtidigt har vi fler ansökningar om asyl än vi har haft på väldigt länge, vilket beror på situationen i omvärlden. 50 miljoner människor är på flykt. Det är fler än sedan andra världskriget. Många av dem kommer till Sverige.

En av de stora uppgifterna framöver för regeringen är att se till att skapa ordning och reda i den totala verksamheten. Då talar jag inte om Migrationsverket i första hand. Det handlar om hur vi ska se till att de människor som nu kommer till Sverige kan lära sig svenska och komma in i arbete snabbt.

Man ska vara väl medveten om att vi kan se en utmaning just nu när det gäller antalet människor, men vi ska också veta att många av de som kommer hit har väldigt god utbildning. Det är läkare, det är lärare, det är sjuksköterskor och det är statsvetare. Det är människor som kommer att kunna vara med och bygga upp Sverige framöver, om vi bara ser till att få dem i arbete snabbt och hjälper dem in på svensk arbetsmarknad. Det är den stora utmaningen.

Migrationsverket ska nog klara av att fortsätta att upprätthålla en internationellt sett mycket hög nivå när det gäller kvaliteten i asylansökningarna. Där har jag fullt förtroende för verket. Jag ser också att de inte tar de snabba vägarna med att bara anställa folk som kanske inte har kompetens, utan de är beredda på att det får ta lite längre tid att hantera ansökningarna bara det blir riktigt och rätt gjort. Där litar jag som sagt fullt och fast på verkets ledning.

Anf. 6 PAULA BIELER (SD):

Herr talman! Integrationspolitiken och vad man gör för att integrera personer som kommer till vårt land i samhället är väl en fråga för en annan diskussion. Där finns mycket att säga, men det är inte det som vi diskuterar här, utan vi diskuterar hur väl det fungerar på Migrationsverket.

En av de saker som jag lyfte fram i min interpellation var också det faktum att man bara kan överklaga om man får avslag. Det finns inte någon kontrollfunktion för att säkerställa att det finns rätt grunder för beviljade ansökningar. Med ett högt tryck, med höga krav på att nå höga produktionsmål, med många fattade beslut, blir också ett snabbt ja-beslut mer fördelaktigt än ett nej-beslut som kanske kommer att överklagas.

Det här gäller inte bara ett par enskilda fall, utan det gäller flera utredningar. Jag är medveten om att det är en blogg och att det är anonyma källor, men detta har under lång tid rapporterats från många olika medarbetare på Migrationsverket. De säger inte uttryckligen att man i för hög grad beviljar ansökningar, men de säger uttryckligen att det fokuseras mer på produktion än på att se till att principerna följs och att det är kvalitet i det som man får fram. Detta tycker jag är väldigt oroande. Man bör se över hur väl det följs upp och vad som kommer att göras åt det.

Jag hade också en fråga om vi kan förvänta oss att den utveckling som vi har sett på Migrationsverket med managementsystem, snabba beslut och fokus på produktion kommer att sprida sig till andra myndigheter. Nu vet jag att den generaldirektör som införde leansystemet på Migrationsverket senare gick vidare till Försäkringskassan, och nyligen blev han utsedd till rikspolischef. Jag hoppas innerligt att man inte kommer att tillåta att det införs snabba system för styrning som leder till snabba beslut och ett fokus snarare på hur snabbt man arbetar än på vilken kvalitet man håller.

Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN
JOHANSSON (S):

Herr talman! Låt mig sammanfatta: Påståendet som finns i artikeln om att sjukskrivningarna har ökat och ligger på en så hög nivå är inte sant. Påståendet att man gör i genomsnitt två utredningar om dagen är inte sant. Det hade artikelförfattaren och interpellanten hur lätt som helst kunnat kontrollera. Påståendet att man nu lägger ned mindre och mindre tid på varje asylansökan är inte heller sant. Det som man har minskat är ledtiderna, inte den tid som man lägger ned på utredningarna. Påståendet att det går att leda i bevis att kvaliteten som sådan har försämrats är inte sant. Det finns varken stöd i den intervjuundersökning som Paula Bieler hänvisar till eller i någon av de oberoende utredningar och genomgångar som görs av svenskt asylsystem, till exempel av UNHCR.

Vad Paula Bieler tillsammans med artikelförfattaren försöker att göra är att måla upp en bild som i grunden är missvisande och spekulativ och inte med sanningen överensstämmande. Sedan pryder man den bilden med några citat.

Återigen: Det finns 5 000 medarbetare på Migrationsverket. Det är klart att man bland så många anställda kan hitta människor som säger: Det fungerar inte på vår arbetsplats, så vi vill ha någonting annat. Det ska

man naturligtvis lyssna på, men att uppfatta det som en generell bild av verksamheten är faktiskt inte korrekt, enligt min uppfattning.

Vi från regeringen kommer naturligtvis att fortsätta att i dialog med Migrationsverket följa utvecklingen på det här området väldigt noga. Jag träffar Migrationsverkets ledning ganska ofta. Vi träffades i Norrköping så sent som i december, och vi har lagt in ett nytt möte i februari. Det gör att jag vet att detta blir en av Sveriges stora utmaningar framöver, och regeringen har all anledning att se till att det här fungerar på ett bra sätt.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 8 Svar på interpellation 2014/15:177 om industrins konkurrenskraft

Anf. 8 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Cecilie Tenfjord-Toftby har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att säkra den svenska konkurrenskraften och våra svenska jobb. Hon har också frågat om jag och regeringen, innan det politiska beslut som nu hotar med att driva upp elpriser, riskera elbrist och öka faran för att göra oss beroende av andra länders mindre klimatsmarta elproduktion, analyserat effekten på Sveriges konkurrenskraft och svenska jobb.

Svenska jobb och svensk industris konkurrenskraft är och kommer att förbli centrala mål för regeringen. Energipolitiken har en avgörande betydelse i detta. Förutsägbarhet och långsiktiga spelregler är nödvändiga för att komma till rätta med de problem och farhågor för negativa effekter som Cecilie Tenfjord-Toftby lyfter fram.

Jag har sedan regeringen tillträdde ägnat mycket tid åt att träffa företrädare för näringslivet, elproducenterna, forskare, fackförbund och andra nyckelaktörer för att få höra hur de ser på de utmaningar som den framtida energipolitiken ska svara emot. Osäkerheten kvarstår om hur man ska hantera energisystemet och säkra tillgången på energi när de äldsta kärnkraftsreaktorerna måste fasas ut av lönsamhetsskäl.

För att möta de utmaningar som den svenska elförsörjningen står inför har regeringen aviserat tillsättandet av en energikommission. Regeringen kommer därför att bjuda in till blocköverskridande samtal i en särskild energikommission med målet att skapa en långsiktigt hållbar energiöverenskommelse med brett stöd i riksdagen.

En viktig utgångspunkt är att samtalen också involverar industrin och andra intressenter och tar sin utgångspunkt i en ambitiös genomlysning av bland annat de långsiktiga frågeställningar om tillgången på el, effekthalans och elpris som Cecilie Tenfjord-Toftby pekar på.

Anf. 9 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Herr talman! Jag vill tacka statsrådet Baylan för svaret. Jag vill också klargöra att jag lämnade in interpellationen innan den rödgröna budgeten föll, så många av frågorna har – som tur är – fallit bort i och med att det nu är allianspartiernas budget som gäller.

Jag hade kanske väntat mig ett mer klagörande svar på hur den rödgröna regeringen som helhet ser på energipolitikens roll i det svenska samhället.

Jag är glad över att statsrådet Baylan upprepar vikten av vår svenska konkurrenskraft. Den är avgörande för jobb och välfärd och möjligheten att göra de investeringar som ett modernt samhälle kräver.

Den utveckling som alliansregeringen åstadkom med 350 000 nya jobb och finanser som hör till världens mest solida i en tid som präglades av finanskris och efterföljande lågkonjunktur måste få fortsätta.

Energipolitiken har en avgörande betydelse för vår konkurrenskraft, säger statsrådet Baylan, och jag håller med till hundra procent. Därför blir jag lite orolig när statsrådet i sitt svar inte nämner något om regeringskompisen Miljöpartiets syn på energipolitiken. Vice statsministern och Miljöpartiets språkrör Åsa Romson har lovat att stänga ett antal reaktorer under denna mandatperiod, inte av hänsyn till den svenska industrins konkurrenskraft, inte heller av klimatskäl utan för att Miljöpartiet inte gillar kärnkraft.

Under valrörelsen kunde vi gå på gång se de rödgröna klyftorna när det gäller synen på energifrågorna. Bilden av Stefan Löfven som inte klarade av att säga vare sig ja eller nej till ny kärnkraft blev en symbol, inte bara för de rödgrönas splittring utan även för den splittring som vi ser inom Socialdemokraterna. Denna oenighet om vilka mål som ska styra energipolitiken verkar ha följt med de rödgröna in på Rosenbad. Så länge ni satt i opposition hindrade det inte att avgörande beslut för industri, tillväxt och jobb kunde fattas. Men nu riskerar det att bli ett hot mot våra jobb och vår välfärd.

Herr talman! Jag vill fråga statsrådet Baylan: Vilka prioriteringar anser Baylan ska styra den framtida energipolitiken? Är det konkurrenskraft, klimatmål eller ett enskilt partis motvilja mot ett energislag som i dag uppfyller några av de viktigaste målen för hållbar elproduktion som är avgörande?

Vidare undrar jag – om det, som jag hoppas, är konkurrenskraften, jobben och klimatet som är avgörande för vår energipolitik – om Baylan är villig att ge kärnkraften en chans om det visar sig att den kan vara med och uppfylla de mål som vi har. Kan Baylan i så fall säga sig tala för hela regeringen, inte bara för sitt eget parti, eller är det så att den kommande energikommissionen, som jag ser fram emot att få ta del av, inte bara ska reda ut våra mål i den här kammaren utan även reda ut den konflikt som finns inom regeringen, mellan Socialdemokraterna och Miljöpartiet?

Anf. 10 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Utgångspunkten för energipolitiken är att vi ska uppfylla alla de mål som Cecilie Tenfjord-Toftby tar upp. Det handlar om konkurrenskraft. Vi ska vara konkurrenskraftiga gentemot länder med liknande industriella strukturer, sådana som vi konkurrerar med till vardags.

Elproduktionen ska vara klimatsmart, för i grunden finns det få länder i världen som har så goda förutsättningar för förnybar elproduktion som Sverige. Vi har mycket skog, biomassa, vilket har stor potential. Den utgör redan en stor del av energiproduktionen för uppvärmning. 140

terawattimmar per år får vi i dag från biomassan. Vi också har vatten. Hälften av vår elproduktion kommer från vattenkraft.

Trots en del diskussioner om när det blåser och inte blåser i vårt land kan vi konstatera att det blåser väldigt mycket. Det blåser året om, något mindre på sommaren och kanske något mer på vintern. Man kan ibland tycka att det blåser alltför mycket, men när det gäller energiproduktionen är det bra. Tekniken för solceller går framåt med ganska hög hastighet. Det gäller både nedgången i pris och också en viss förbättring beträffande verkansgraden.

Allt detta möjliggör för Sverige att kombinera de storheter som interpellanten tar upp. Vi ska ha konkurrenskraftiga priser på elproduktionen. Vi ska kunna säkra tillgången på elenergi. Dessutom ska det göras klimatsmart. Jag är övertygad om att dessa även fortsatt ska vara de tre ben som energipolitiken ska vila på och som det i grund och botten finns stor enighet om i Sveriges riksdag. Det är det ena.

Det andra handlar om industrins konkurrenskraft. Jag kan försäkra interpellanten att det sällan har funnits en statsminister som den nuvarande, som så genomgående och djupt förstår just industrins villkor, detta efter att större delen av sitt vuxna liv ha verkat inom industrin. Därför kommer vi naturligtvis – här vill jag vara tydlig – att agera för att säkra tillgången på konkurrenskraftig el för lång tid framöver. Jag är övertygad om att det går.

Om man läser interpellantens fråga kan man få intrycket av ko på isen när det gäller elproduktionen och tillgången på energi i Sverige, men alla oberoende rapporter visar på motsatsen. Sverige är i dag nettoexportör av elenergi. Vi kommer antagligen att fortsätta att vara det under de kommande fem, sex, sju, åtta åren. Det visar rapporter från inte minst Energimyndigheten.

Men det räcker inte. Det finns i dag stor efterfrågan på långsiktighet och förutsägbarhet från industrin, från näringslivet, från fackförbunden, från miljöorganisationerna och från andra intressenter. Jag förstår det. Jag delar till fullo den uppfattningen. Många av de investeringar som behöver göras i det svenska energisystemet är sådana att de verkar över kanske 30, 40, 50 år. Under den tiden kommer det att vara ganska många riksdagsval, och man gör inte den typen av stora investeringar med mindre än att man kan säkra en rimlig avkastning på de pengar man investerar.

Det är därför regeringens uppfattning att vi ska lägga undan de värsta stridigheterna och försöka komma överens om ett energisystem som är hållbart och konkurrenskraftigt och som säkrar elen till de svenska hushållen och till industrin.

Anf. 11 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Herr talman! Jag håller helt med statsrådet Baylan om att förnybar energi är viktigt. Under alliansregeringens tid har andelen förnybar el i vårt system vuxit på ett fantastiskt bra sätt, mycket snabbare och med mycket större volym än någonsin tidigare. Så ska det fortsätta.

Osäkerheten kvarstår dock om hur man ska hantera energisystemet och säkra tillgången på energi när de äldsta kärnkraftsreaktorerna måste fasas ut av lönsamhetsskäl. Det är inte jag som säger det. Det är statsrådet Baylan som säger det. Ska jag tolka svaret så att statsrådet

faktiskt är orolig, även om han säger att vi har tillräckligt med energi för fem, sex, sju, åtta år? Jag vet att ledtiderna för att bygga till exempel ny kärnkraft är 15–20 år, och även för förnybar elproduktion är det fråga om långa ledtider. Det är inte speciellt lugnande att vi har tillräckligt med el för kanske åtta år framåt.

Ska jag tolka svaret från Baylan som att statsrådet är orolig för vad som ska hända när kärnkraftens lönsamhet blir så låg att den måste stängas av ekonomiska skäl? I så fall borde resultatet av den oron vara att energipolitiken ska underlätta för kärnkraften att vara kvar så länge den uppfyller de säkerhetskrav som finns. I dag är det svårt att beräkna kärnkraftens livslängd då det inte bara är säkerheten utan även aviserade politiska beslut, till exempel vice statsministerns löfte om att stänga ett antal kärnkraftsreaktorer, som är avgörande för möjligheten att bibehålla produktionen. Det är inte speciellt långsiktigt.

Jag tycker att långsiktighet är viktigt och måste därför fråga om den rödgröna regeringen, ifall den får möjlighet till det, kommer att höja effektskatterna och införa politiskt motiverade höjda säkerhetskrav som ytterligare minskar lönsamheten och påskyndar en snabbavveckling av kärnkraften.

I budgetdebatten den 16 december om utgiftsområde 19 Regional tillväxt sa ledamoten Elisabet Knutsson från Miljöpartiet följande om den svenska energipolitiken och om farhågorna för en framtida effektbrist: ”När det gäller energi och beroendet av väder och vind är det klart att man får ta ställning till det. Men så länge vi har kärnkraft som också stänger ned när vi behöver den som mest är det smällar vi får ta.”

Delar statsrådet Baylan Miljöpartiets syn på framtidens energiförsörjning, att det är ”smällar vi får ta” om energin inte räcker till när stålindustrin, pappersindustrin och hushållen behöver den som mest? Är det så den svenska energipolitikens inriktning ska vara, att vi nu nedmonterar och hoppas på det bästa? Eller är det Mikael Dambergs löfte att Socialdemokraterna aldrig skulle stödja en snabbavveckling av den svenska kärnkraften om det hotade den svenska konkurrenskraften som är vägledande för den rödgröna regeringen? Jag förstår att statsrådet Baylan står här i dag och talar i sin egen roll, men det är viktigt för dem där ute att få veta om det som statsrådet Baylan säger är regeringens ord eller om det är Socialdemokraternas ord i den rödgröna samarbetsregeringen.

Anf. 12 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! Låt mig ta upp en ordningsfråga först. Det är så att jag alltid när jag deltar i en interpellationsdebatt företräder regeringen. Ledamoten bör vara fullt medveten om att det är regeringen jag talar för. I andra sammanhang kan jag naturligtvis vara partiföreträdare, särskilt i valrörelsen, men när det handlar om riksdagens kontrolluppgift och kontrollmakt är det alltid regeringen jag företräder när jag är här.

Låt oss bena upp de frågor som ledamoten tar upp. Till att börja med har vi frågan om de krav som vi vill ställa på kärnkraften. Kärnkraften har under 40 års tid varit en stridsfråga och ibland tyvärr till och med blockerat en vidare diskussion om energipolitiken och kanske också långsiktiga uppgörelser om energipolitiken. Om vi kunde få till långsiktiga uppgörelser skulle det vara en enorm styrka för Sverige, inte minst när det gäller konkurrenskraften gentemot andra länder.

Ledamoten tog upp tre områden. Först har vi säkerhetskraven. Säkerhetskraven för kärnkraften höjs både i Sverige och i större delen av västvärlden, inte minst i Europa. Anledningen till det är naturligtvis olyckan i Fukushima, som gjort oss medvetna om ytterligare luckor i

säkerheten som vi gemensamt nu försöker täppa till. Det är ett arbete som inleddes redan under den förra regeringen; därom råder det ingen tvekan.

Låt oss sedan se på avfallsfrågan. Det finns en grundläggande princip, och den delas, vad jag vet, av samtliga partier i Sveriges riksdag, nämligen att det är industrin, det vill säga kärnkraftsindustrin, som ska ta kostnaden för avfallshanteringen.

Det innebär att den avfallsavgift som regeringen redan beslutat om och som också tidigare regering beslutat om ska motsvara de kostnader som man förväntar sig ska finnas. Därom råder inget tvivel. Den principen delas brett i Sveriges riksdag.

Cecilie Tenfjord-Toftby tar också upp det förslag som regeringen hade i sin budget om att höja effektskatten med motsvarande 1 öre på elpriset. Man kan naturligtvis ha olika uppfattningar om hur avgörande detta är. Jag tror inte att det är så avgörande som det låter. Men även om man nu tror det är det inte så att vi är ensamma om höjning av denna skatt. Den förra regeringen höjde denna skatt 2008. Och hör och häpna: Det var relativt sett en större höjning än vad den nuvarande regeringen föreslagit.

Vårt förslag har nu fallit i riksdagen, men vi föreslog detta därför att den skatten har legat stilla ända sedan 2008. Vi tyckte att det var rimligt att man höjde den. Den höjningen hade som sagt motsvarat 1 öre per kilowattimme på spotpriset. Nu blev det inte så. Som bekant gick den borgerliga budgeten igenom. Men jag har svårt att tro att just det hade varit avgörande.

Visst finns det anledning för oss att ibland lyfta konflikter och åsiktsskillnader i politiken. Det är viktigt för en demokrati. Men när det handlar om grundläggande och viktiga frågor som landets energiförsörjning bör vi anstränga oss för att hitta minsta gemensamma nämnare. När man går igenom energipolitiken, inte bara lyssnar på retoriken, visar det sig att det faktiskt finns väldigt många likheter. Det finns goda förutsättningar för en blocköverskridande överenskommelse, men i dag finns det en osäkerhet. Det är därför regeringen tillsätter en energikommission och vill ha en så bred blocköverskridande överenskommelse som möjligt i denna riksdag.

Anf. 13 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M):

Herr talman! Jag vill först tacka statsrådet Baylan för klargörandet. Då vet vi att det här är även Miljöpartiets politik, oberoende av vad som sägs i kammaren framöver.

Gårdagens debatt här i kammaren om statliga bolag blev också som förväntat en debatt om Vattenfalls utredning om förutsättningarna för ny kärnkraft, vilka självklart minskar, även om statsrådet inte tror att en skattehöjning har någon effekt och inte tror att den kommer att påverka de svenska kärnkraftverkens lönsamhet eller livslängd. Att han "inte tror" är inte tillräckligt. Man bör *veta* när man fattar beslut.

Vattenfall valde att avbryta sin utredning om ny kärnkraft efter ett antal utspel från olika regerings- och riksdagsföreträdare. Men det var inte utspel från Rosenbad eller kammaren, utan mediala utspel. Vattenfalls vd ombads till och med av Miljöpartiets energipolitiska talesperson att se sig om efter ett annat jobb. Är det på tidningarnas debattsidor regeringen tänker sig att sköta energipolitiken i framtiden?

Detta arbetssätt skapar inte speciellt högt förtroende, och det skapar inga bra förutsättningar för den aviserade energikommisionen. Det är klart att både vi i denna kammare och de som Baylan säger sig måna om därutöver blir oroliga när den rödgröna regeringens brist på samsyn visar sig på ett sådant sätt.

Statsrådet Baylan är angelägen om att inhämta kunskap inför de kommande energidiskussionerna. Hur kan det då komma sig att regeringen i sitt budgetförslag menade att Vattenfall skulle avbryta sonderingarna kring ny kärnkraft? Vi i Alliansen räds inte utredningar. Vi anser att det är kunskap som bäddar för de bästa besluten. Vi vill veta. Vi vill inte bara tro. Den åsikten delas tydligen inte av statsrådet Baylan eller den rödgröna regeringen när det gäller vare sig kärnkraft eller Nato.

Anf. 14 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S):

Herr talman! En av huvudanledningarna till att vi måste tillsätta en energikommission är att vi måste ta reda på vilka de faktiska förhållandena är när det gäller energisektorn. De har förändrats radikalt, som ledamoten mycket väl vet. Vi vill se hur de långsiktiga behoven ser ut, både för svenska hushåll och för svenskt näringsliv. Vi vill också se hur vi kan fortsätta att vara ett ledande land när det gäller energiproduktion genom att både kunna hålla låga och konkurrenskraftiga priser och även göra det hållbart. Jag är övertygad om att det finns få länder i världen som har så goda förutsättningar som vi har. Jag har redan räknat upp varför.

När jag går igenom de olika partiernas energipolitiska program övertygas jag om att det i grund och botten finns goda förutsättningar för en överenskommelse. Men det blir inte lätt, vilket också hörs på den här diskussionen. Kärnkraftsdebatten har låst detta i 40 års tid.

Är det relevant? Ja, i vissa fall är det relevant. Det lyfts upp ett antal frågor som vi måste ha svar på. Effektfrågan är kanske den viktigaste. Och vad händer i ett system när vi får in alltmer av väderberoende elproduktion? Visst har den förra regeringen bidragit, och det tycker jag var bra jobbat. Men man har trots allt inte löst detta.

Ledamoten pekar på att det finns olika uppfattningar mellan de politiska partierna i regeringen. Men det är inte första gången det händer heller. Efter den förra överenskommelsen i den borgerliga regeringen menade den dåvarande centerledaren Maud Olofsson att den var en garanti för att det inte skulle bli någon ny kärnkraft, medan folkpartiledaren ansåg att den var en garanti för att det skulle bli det. Det är klart att man får ha respekt för att det finns olika uppfattningar partier emellan, men låt oss sätta oss ned och komma överens om någonting som håller för lång tid framöver!

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 15 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Désirée Pethrus har frågat mig hur jag ser på behovet av institutioner såsom Panzisjukhuset i Demokratiska republiken Kongo under de omständigheter som råder i Kongo samt vilka åtgärder jag avser att vidta för att främja sjukhusets överlevnad och fortlevnad.

Personalen vid Panzisijsjukhuset, under ledning av doktor Denis Mukwege, utför ett imponerande och heroiskt arbete, många gånger under svåra omständigheter och ibland under hot. Hans arbete har nått brett internationellt erkännande, och jag gläds åt att doktor Mukwege nyligen erhållit årets Sacharovpris från Europaparlamentet. Jag lyssnade själv på honom när han kom till parlamentet för att berätta om sitt viktiga arbete.

Kvinnor och flickor i Demokratiska republiken Kongo är oerhört utsatta, precis som Désirée Pethrus nämner. Landet rankas som ett av de mest ojämställda i världen, med skrämmande låga nivåer vad gäller kvinnors utbildning och inflytande över beslutsfattande. Därtill kommer det utbredda sexuella våldet, som bland annat används som ett vapen i krig, vilket är fasansfullt och fullkomligt oacceptabelt. Kriget har lett till ett allmänt ökat våldsbeteende. Det sexuella våldet är dessvärre ett utbrett samhällsfenomen och ett problem, vilket märks av att de allra flesta övergreppen sker inom hemmets väggar av en känd förövare. Sexuellt och könsrelaterat våld är ett globalt och strukturellt problem som bottnar i en ojäm maktbalans mellan könen. Därför är det viktigt att man också arbetar med grundorsakerna – underliggande strukturer och skeva könsroller som även inbegriper bruk av våld. Att involvera pojkar och män är viktigt för att detta arbete ska kunna göras effektivt. Regeringens fokus på jämställdhet också inom bistånds- och utrikespolitiken är oerhört viktigt för att kunna delta i och skapa en mer hållbar värld.

Inom ramen för Sveriges bistånd till Demokratiska republiken Kongo finns frågor om jämställdhet och hälsa, inklusive sexuellt och könsrelaterat våld, som centrala element. Det förebyggande arbetet ges stor prioritet. Även i den nya strategi som regeringen nu utarbetar för biståndet till Demokratiska republiken Kongo prioriteras dessa frågor.

Sverige fokuserar på att stärka hälsosystem och arbeta preventivt mot könsrelaterat våld samt på att involvera pojkar och män i detta arbete.

En stor del av de kvinnor och flickor som tas emot på Panzisijsjukhuset och andra vårdinrättningar kommer dit med förlossningskomplikationer, då många kvinnor föder i hemmet utan tillgång till medicinsk personal. Därför stöder Sverige, bland annat genom FN:s barnfond Unicef, en förstärkning av primärhälsovården i hela Demokratiska republiken Kongo för att ge kvinnor tillgång till god mödrahälsovård.

Sverige har ett starkt engagemang, och ett holistiskt och brett angreppssätt tillämpas för att uppnå maximalt genomslag. Vi samarbetar bland annat med den internationella enskilda organisationen International Alert, Unicef och UN Women i olika program för att stärka respekten för kvinnors rättigheter. Det pågår också ett arbete med barn och ungdomar för att förebygga våld mot flickor och kvinnor samt ett arbete för att fördjupa förståelsen för hur skeva och stereotypa könsroller kan kopplas till könsrelaterat våld och brist på jämställdhet.

Ett stort svenskt stöd går till rättssektorn, vilket bland annat syftar till att bekämpa straffriheten och ge gratis rättsstöd till kvinnor och flickor som utsatts för könsrelaterat våld.

Dessa frågor genomsyrar även vår politiska dialog med Demokratiska republiken Kongo.

Sverige har bidragit med omfattande stöd till Panzisijsjukhuset. Under perioden 1999–2013 utbetalades närmare 19 miljoner kronor till

sjukhusets uppbyggnad och verksamhet. Även om det i dag inte utgår något direkt bilateralt stöd genom Sida stöder Sverige verksamheten via multilaterala kanaler. Genom EU:s organ för humanitärt stöd och civilskydd, Echo, och Världsbanken erhåller Panzisjukhuset en finansiering om motsvarande 12 miljoner kronor per år. Sverige är en stor bidragsgivare i båda dessa kanaler.

Den nya, kommande strategin för biståndet till Demokratiska republiken Kongo förutses möjliggöra fortsatt stöd till hälsoområdet och till insatser för att förebygga och lindra konsekvenserna av sexuellt och könsrelaterat våld. När strategin antagits av regeringen är det dock upp till Sida att utifrån sina bedömningskriterier ta ställning till eventuellt framtida stöd för just Panzisjukhuset liksom för andra aktörer i detta viktiga arbete.

Att verka för jämställdhet och mot könsrelaterat våld kommer även i fortsättningen att vara en av de främsta prioriteringarna för Sveriges engagemang i Demokratiska republiken Kongo.

Anf. 16 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Jag tackar bistandsminister Lövin för svaret på min interpellation. Jag kan konstatera att statsrådet delar min och Kristdemokraternas syn på vikten av att göra allt som står i vår makt för att hjälpa alla de kvinnor som utsätts för våld i Demokratiska republiken Kongo dagligen, i synnerhet sexuellt våld. Det är ett våld som utövas på grund av den långvariga konflikt som pågår särskilt i de östra delarna av landet.

Våldet i Kongo har pågått sedan mitten av 90-talet i kölvattnet av det fruktansvärda folkmordet i Rwanda när nästan 1 miljon människor dödades under fruktansvärda förhållanden. Nu vill flera grannländer till Kongo, inklusive Rwanda, åt mineraltillgångarna i östra Kongo. Olika milisgrupper sprider skräck, mördar och begår förfärliga sexuella övergrepp på framför allt flickor och kvinnor men allt oftare också på mycket små barn.

Sedan konflikten startade har, enligt olika uppgifter, 5 miljoner människor dött som offer för kriget och konflikten men också av olika umbäranden. Till antalet är det som ett nytt världskrig. 5 miljoner människor har dött, och ändå känner få människor till denna konflikt.

Som bistandsministern mycket riktigt konstaterar gör personalen på Panzisjukhuset i östra Kongo under ledning av doktor Denis Mukwege, som är kirurg och gynekolog och var med och startade sjukhuset, ett imponerande och heroiskt arbete. Här kan kvinnor få medicinsk hjälp, nödvändiga operationer och psykologiskt stöd. Kvinnan kan också få socialt stöd för att skaffa sig en egen inkomst och kunna försörja sig och det barn hon kanske fött.

Doktor Mukwege har talat i FN, visats upp med kända skådespelare, varit med i *Skavlan*, fått priser och utmärkelser och träffat ministrar från olika länder, inklusive Margot Wallström. Samtidigt får vi som möter honom höra att han ständigt står utan långsiktig finansiering för sitt sjukhus och den vård han ger till kvinnor. Det är en paradox som känns helt fel.

Ministern säger i sitt interpellationssvar att är bra att vi är överens om att det finns stora behov och att Sverige ska fortsätta att ge stöd till

Kongo i den nya strategin. Det sägs dock inget om stöd till Panzisjukhuset. Det sägs visserligen att det finns olika multilaterala kanaler som ger stöd, men EU var på väg att dra tillbaka stödet.

Jag förstår att man kan tycka att Kongo självt ska klara av sin finansiering av sjukvården. Men det råder ett krigsliknande tillstånd i Kongo. Det är en väldigt speciell situation. Doktor Mukwege har ofta kritiserat regeringen, så regeringen försöker i stället komma åt sjukhuset på olika sätt.

Det finns inget långsiktigt stöd. När doktor Mukwege nyligen fick Sacharovpriset gav man honom ytterligare ett år eftersom man gett honom priset, men långsiktigt stöd saknas alltså.

Det vore bra om ministern själv åkte dit och hörde sig för hur det är, och jag väddar till ministern att det ska framgå i den strategi som jag antar att ministern ska vara med och ta fram att Sida måste göra en långsiktig finansiering för den tid som kriget och konflikten pågår.

Anf. 17 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, Désirée Pethrus, för att du tar upp denna angelägna konflikt som är en av världens alla bortglömda konflikter. Det är alltid lika skakande när man väl ser det oerhörda mänskliga lidande som pågår utanför mediernas strålkastarljus.

Förutom siffran på 5 miljoner döda uppskattar FN antalet internflyktingar i DRK till 2,6 miljoner. DRK ligger näst sist i UNDP:s Human Development Index. Det är alltså ett land som har stort behov av uppmärksamhet och hjälp från omvärlden.

Vad gäller Sveriges engagemang bidrar vi, som sagt, med stora summor till EU:s Echo och de FN-organisationer som är med och finansierar Panzisjukhuset. Sveriges direkta bilaterala stöd upphörde 2013, bland annat som ett resultat av en extern revision av ett av Sidas stöd. Man påvisade brister i organisationskontroll och finansiell kontroll hos en av Sidas partnerorganisationer. Man såg också att det brast vad gällde att ligga i linje med Sveriges strategiska prioriteringar och att kapaciteten i de finansiella styrsystemen inte var tillräcklig.

Den kommande strategin för biståndet till DRK förutses möjliggöra ett fortsatt stöd till hälsoområdet och prioritera insatser för att förebygga och lindra konsekvenserna av sexuellt och könsrelaterat våld. När regeringen har antagit strategin är det Sidas ansvar att utifrån sina bedömningskriterier ta ställning till eventuellt framtida stöd för just Panzisjukhuset liksom för andra aktörer som bedriver verksamheter inom detta område.

Sverige är också aktivt i att se till att få fram hjälp och få klarhet i det som händer med Panzisjukhuset. Vi har bland annat för avsikt att tillsammans med andra EU-länder skicka ett brev till DRK:s hälsominister för att visa att vi följer situationen och att vi är oroad över att sjukhuspersonalens decemberlöner har frusit inne eftersom den kongolesiska skattemyndigheten har beslagtagit sjukhusets alla konton.

Vi följer den oroande situationen och har uppmuntrat Kongos hälsominister att hitta en snar lösning på problemet.

Vi har samma syn på jämställdhetsfrågan. Precis som Désirée Pethrus säger är det könsrelaterade sexuella våldet i DRK en av de fasansfulla saker som kommer att försvåra en framtida fredsprocess. Det är viktigt i

vårt biståndsfokus och i vår syn på denna konflikt att Sverige prioriterar dessa frågor som ofta är motvindsfrågor i de här länderna. Det kommer vi att fortsätta att göra.

Vi hoppas alla att situationen i Panzisjukhuset klaras upp så snart som möjligt.

Anf. 18 DÉSIRÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Tack, ministern, för den ytterligare utläggningen! Doktor Mukwege har varit utsatt för mordförsök och får nu leva inne på sjukhusområdet, bevakad. Hoten har skett i samband med att han har kritiserat den kongolesiska regeringen, som han tycker inte gör tillräckligt för att stoppa våldet i landet, och att ekonomiska intäkter inte kommer medborgarna till del. Han har blivit något av en frihetskämpe, och det var också därför han fick EU:s Sacharovpris.

Detta har gjort att han har fått ytterligare ett års stöd genom EU, men det finns fortfarande inte någon långsiktig finansiering. Doktor Mukwege säger själv att han åker runt och berättar, och han sitter i olika medier och träffar ministrar, men ändå kan han inte få ett långsiktigt stöd som räcker för att finansiera verksamheten.

PMU, som driver ett av de viktigaste projekten, SSV, survivors of sexual violence, har inte finansierat att sköta hela det projektet på egen hand. Därför kommer de att behöva stöd. Jag hoppas att regeringen kan se över detta. Både detta med operationer och det psykologiska och sociala stödet är viktigt, och detta står SSV-projektet bakom.

Ofta används också väldigt våldsamma metoder. Det gör att inte vilken sjukvårdsenhet som helst kan ta emot dessa personer. Därför är just Panzisjukhuset med sin specialitet så oerhört viktigt.

I december stängde myndigheterna sjukhusets konton och sa att man inte betalade skatt som man skulle. Det var efter att doktor Mukwege hade fått Sacharovpriset, och sjukhuset ser detta som en konsekvens av att han har uppmärksammats för sin kritik av regeringen i Kongo. Jag kan glädja ministern med att tidningen Dagen i dag har meddelat att kontona nu är öppnade igen, efter att hälsoinspektören har gått igenom Panzis utbetalningar och konstaterat att man visst har betalat skatt. Sjukhuset ser det hela mest som trakasserier mot doktor Mukwege för hans frispråkighet. Dock har nu, också enligt tidningen Dagen, 370 000 kronor konfiskerats av staten, och man vet inte om dessa pengar kommer att betalas tillbaka.

Det finns också en diskussion om huruvida sjukhuset ska vara skattebefriat eller inte. Vanlig vård brukar vara skattebefriad, men i det här fallet anser man det vara ett privat sjukhus, och då ska det beskattas. Där finns en tvist som behöver lösas.

Hur som helst kvarstår den viktiga frågan om sjukhusets framtida långsiktiga finansiering. Jag vill särskilt här i dag lyfta fram att det kommer pengar från olika håll, men det finns inte en långsiktig finansiering. Det vore oerhört värdefullt om Sverige med sin strategi – ni säger ju att ni är en feministisk regering och att ni vill jobba mot sexualiserat våld och så vidare – visar att man går in och gör en långsiktig strategi för Panzisjukhuset, i alla fall under den tid det råder en konflikt och ett krigsliknande tillstånd i området, där många drabbas. Det är en väldigt speciell situation, och just nu behövs detta.

Sedan behöver vi gå vidare och göra något åt detta med konfliktmineralerna, vilket jag antar att Lövin själv varit involverad i nere i EU-parlamentet. I området finns ju många av de mineraler som används i datorer och mobiler, och det finns guld, diamanter, koppar och uran. Det är många länder som är involverade i att försöka utvinna detta. Man skulle kunna vara det rikaste landet i Afrika men är ändå ett av de fattigaste länderna i världen. Biståndet skulle egentligen inte behövas om vi fick slut på konflikten och ordning på detta med konfliktmineralerna.

Anf. 19 HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag kunde inte låta bli att lägga mig i den här debatten, för jag blev så berörd när jag besökte Panzisjukhuset, och jag kommer aldrig att glömma upplevelserna, dofterna och de känslor som jag hade när jag var där. Vid det tillfället var doktor Mukwege inte på plats. Han var och tog emot ett pris. Han har även varit här i Sverige och tagit emot Right Livelihood-utmärkelsen. Jag träffade dock professor Ellinor Ädelroth. Hon är pensionerad från universitetssjukhuset i Umeå och har i princip vikt sitt liv som pensionär till att hjälpa dessa patienter. Det är kvinnor och flickor men även pojkar.

Förutom att vi blev väldigt väl omhändertagna fick vi också tillfälle att prata med kvinnor. Patienterna kan vara så små som ett par månader och ha fullständigt söndertrasade underliv och vara mycket svåra att operera och rehabilitera.

Vi fick också en propå när det gäller just finansieringen. Jag hade också ett underlag, kanske liknande det som biståndsministern har. Jag insåg också att det är en oerhört viktig signal för Sverige och den svenska närvaron i Demokratiska republiken Kongo. Jag tror också att det stöds av vår ambassadör i Kinshasa att vi ska ha ett långsiktigt stöd för den här verksamheten. Den behöver kanske också spridas och byggas ut på andra ställen.

Det var uppenbart att det var ganska basala saker som man inte kunde köpa in till sjukhuset, till exempel tvättmaskiner. Man hade en finansiering som gjorde att man inte kunde tvätta sängkläder och sådana saker. Jag skulle vilja understryka det som Désirée Pethrus säger i interpellationen. Man måste fundera över ett långsiktigt finansiellt stöd för Panzisjukhuset.

I Demokratiska republiken Kongo sägs det att det är farligare att vara kvinna än soldat. När vi ser hur många tidigare barnsoldater repatrieras och ska försöka komma tillbaka till samhället vet vi också att dessa män och pojkar, som har upplevt och själva begått många övergrepp, kommer att fortsätta begå övergrepp. Det finns forskning som visar att det i Demokratiska republiken Kongo är norm att misshandla och våldta kvinnor och flickor även civilt, i familjerna. Det behövs ett omfattande förebyggande arbete för att förhindra att våldet sprider sig till familjerna.

Jag hoppas att biståndsministern när man tar fram den nya strategin kan överväga ett långsiktigt stöd och också gärna göra ett besök och ha ett samtal med professor Ädelroth, som gör ett fantastiskt jobb under sin pensionering.

Anf. 20 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, Hillevi Engström och Désirée Pethrus för replikerna!

Det är verkligen glädjande att höra engagemanget i Sveriges riksdag för de här frågorna. Vi behöver ha ett internationellt perspektiv och ta internationellt ansvar och ledarskap. Det kan Sverige göra just när det gäller sexuellt våld och jämställdhet, där vi faktiskt är en förebild och har ett väldigt långvarigt arbete att luta oss tillbaka mot.

Jag måste säga att det blir en förlust för riksdagen att förutvarande biståndsministern lämnar riksdagen, för den enorma erfarenhet hon besitter skulle vi behöva för att fortsätta jobba starkt och enat i Sverige för de här frågorna.

Det svenska bilaterala stödet via Sida upphörde 2013. Det grundades på de uppfattade bristerna i de finansiella styrsystemen, bland annat. Detta är något som Sverige nu också tittar på tillsammans med EU. Vi måste ha hela bilden klar för oss, och det är också upp till biståndsmyndigheten Sida att slutligen fatta beslut om vilka projekt man kommer att ge finansiering.

Jag följer som biståndsminister detta noga. Den nyhet som kom i dag är mycket glädjande, nämligen att kongolesiska myndigheter nu har släppt spärren på sjukhusets konton. Vi kommer att följa utvecklingen noggrant.

Sida har hjälpt till bland annat genom att skicka ned en controller till DRK för att hjälpa sjukhuset att stärka kapaciteten på redovisningssidan. Sverige är en mycket stor givare till DRK över huvud taget. Det samlade svenska stödet till DRK under 2014 var ungefär 1 miljard kronor. Det var bilateralt och humanitärt stöd, kärnstöd till EU- och FN-organ och regionalt stöd. Vi är en mycket stor givare i området.

Vi inriktar utvecklingssamarbetet på fred och försoning – det är grunden för att DRK ska kunna lyfta sig ur fattigdom – liksom ekonomisk utveckling, jämställdhet, hälsa och att bekämpa sexuellt våld. Det finns en insats som är särskilt bra, nämligen att Sida stöder mobila domstolar för sexuellt våld liksom åtgärder för att öka födelseregistreringen av flickor, så att de i framtiden har lättare att hävda sina rättigheter och visa att de över huvud taget finns.

Sedan gäller det konfliktmineralerna. Det är inte så att de flesta fattiga länder är fattiga på grund av att de har brist på resurser eller naturresurser. Det är snarare tvärtom. Det som i dag är den största orsaken till fattigdom är konflikt. Och de länder som nyligen varit konfliktdrabbade löper oerhört stor risk att falla tillbaka in i konflikt om man inte hjälper till med att se till att de får institutioner som är stabila, ett styrsystem, en demokratisk utveckling och inte minst ett rättssystem.

Svenskt bistånd kommer fortsatt att fokusera på de frågorna. Tillsammans med utrikesminister Wallström har vi också identifierat konfliktmineraler. Vi kan jobba vidare med den saken. Den frivilliga ursprungsmärkning som vi har fått fram genom EU är inte tillräcklig.

Anf. 21 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Herr talman! Jag tackar ministern för ett engagemang som jag upplever som genuint. Det kan båda gott. En feministisk regering som

vill jobba för att minska våldet mot kvinnor borde kunna ta den här frågan på stort allvar.

Enligt en amerikansk studie som jag hänvisar till i min interpellation våldtas 48 kvinnor i timmen, alltså 1 100 om dagen, i Kongo. Då förstår man att det finns enorma behov. Jag tycker att det är bra att biståndsministern har tagit upp att det behövs åtgärder i rättssystemet för att kvinnor verkligen ska få sin rätt. Det är också någonting som man jobbar med på Panzisjukhuset. Det handlar om att kvinnor ska kunna hävda sin rätt och om hur man ska jobba i det legala systemet för att ställa ansvariga till svars.

Det behövs förstås stöd till civilsamhället för att man ska kunna bygga upp Kongo underifrån och för att människor verkligen ska kunna kräva sin rätt. Det finns enorma behov av mödrahälsovård i Kongo. Jag träffade en kongolesisk läkare nyligen som påpekade att det behövs stora insatser. Sverige kan verkligen göra mycket genom att vidareförmedla den typ av mödrahälsovård som vi har i Sverige.

FN har gjort olika ställningstaganden, men det har framför allt handlat om, i säkerhetsrådet, att gå in med militära insatser. Man har väl egentligen en av de tuffaste skrivningarna. Man får i princip gå in med vilka militära medel som helst för att stoppa konflikten. Problemet är bara att det i Kongo är så svårmanövrerat att det inte riktigt går att stoppa konflikten. Det är så många olika små miliser. Sedan är det några som försöker rensa ut olika områden och människor för att kunna komma åt olika konfliktmineraler.

Jag tror att det fortsatt kommer att behövas ett enormt fokus på att förebygga. Men så länge det här ändå pågår och det inte går att förhindra måste stödet till kvinnorna få fortsätta. Och jag skulle verkligen vilja vädja till ministern att hon ska fortsätta att bevaka den långsiktiga finansieringen av Panzisjukhuset.

Anf. 22 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, återigen, Désirée Pethrus! Det är glädjande att vi delar ett engagemang i de här frågorna. Sverige behövs i det här sammanhanget.

Jag vill säga något om den kommande DRK-strategin. Den kommer att löpa i fem år. Det behövs en långsiktighet, givetvis, i Sveriges engagemang i att stödja DRK. Vi kommer att fokusera på de delar som jag nämnde. Det handlar om att bygga institutioner. Det handlar om ekonomisk utveckling. Sedan handlar det om hälsa, kvinnors rättigheter och jämställdhet.

Det finns också väldigt fina initiativ som handlar om hur man ska få pojkar och män att inse sin roll i det här. Det handlar om att på det sättet jobba mot sexuellt våld. UN Action, som Sverige har varit pådrivande för att skapa, är också aktivt i det sammanhanget.

Grundkonflikten är troligtvis konfliktmineralerna. Det ligger liksom som en del som vi måste handskas med. Här är det nog oerhört viktigt att vi också jobbar genom EU och att vi får en gemensam front när det gäller att vi ska stoppa den här typen av handel med konfliktmineraler. Här har Sverige en viktig roll att spela. Jag ser fram emot att jobba brett med den frågan här i Sveriges riksdag.

§ 10 Svar på interpellation 2014/15:195 om genomförande av budgeten för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd

Anf. 23 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Karin Enström har frågat mig hur jag och regeringen avser att implementera Alliansens budgetmotion och prioriteringar under utgiftsområde 7 Internationellt bistånd.

Utifrån de övergripande budgetramar som Alliansens budgetmotion anger är det regeringens uppgift att föreslå och genomföra konkreta prioriteringar inom utgiftsområde 7. Jag kan utifrån diskussionen i utskottet och efterföljande beslut i riksdagen konstatera att riksdagen i huvudsak ger stöd till regeringens utvecklingspolitik.

I riksdagen råder bred uppslutning kring målet att 1 procent av bni ska avsättas för bistånd. Detta är glädjande. Sverige ska ha en stark röst i de processer under 2015 som rör globala ödesfrågor: ett nytt klimatavtal, nya globala utvecklingsmål samt finansieringen av en hållbar utveckling. Sveriges generösa bistånd och stöd till det internationella klimatarbetet är centralt för trovärdigheten och möjligheterna att påverka den internationella dagordningen.

Riksdagens beslut om Alliansens budgetmotion innebär emellertid att det svenska biståndet under 2015 kommer att bli en halv miljard lägre, jämfört med regeringens budgetförslag. Den förstärkning om 500 miljoner kronor additionellt – utöver biståndsramen och utöver 1 procent av bni – till internationell klimatfinansiering som regeringen planerade uteblir med Alliansens budget. Detta är något jag beklagar och som får konsekvenser för människor som lever i fattigdom och under klimathot världen över. Det kommer på grund av Alliansens nedskärningar inte att vara möjligt under 2015 att genomföra de satsningar på anpassningsfonden och fonden för de minst utvecklade länderna som regeringen ville se.

Regeringen kommer dock inom det mandat som riksdagen gett att stå kvar vid det viktiga åtagandet om ett bidrag om 300 miljoner kronor till Gröna klimatfonden under 2015. Klimatförändringarna är vår tids största utmaning, och det är de fattigaste kvinnorna och männen som drabbas hårdast. Att förhindra torka, översvämningar, havsnivåhöjning och orkaner är en förutsättning för all annan hållbar utveckling.

Med stöd från riksdagen kan det svenska utvecklingssamarbetet fokusera på fattigdomsbekämpning genom att bidra till en socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling och en jämlik fördelning av välbstånd. Biståndet har en fortsatt central uppgift att stärka demokrati och mänskliga rättigheter i samarbetsländerna. Regeringen kommer att vara aktivt engagerad i diskussionerna om finansiering av utveckling i Addis Abeba i juli, i arbetet med att ta fram och genomföra de nya hållbarhetsmålen för tiden efter 2015 samt i slutförandet av ett nytt klimatavtal i Paris i december.

Den nya globala utvecklingsagendan, de så kallade sustainable development goals, är universell och ska gälla för alla länder, fattiga som rika. Regeringen avser att genomföra en nystart för politiken för global utveck-

ling, PGU, för att bidra till en ökad samstämmighet för utveckling. Vi avser vidare att se över den biståndspolitiska inriktningen med utgångspunkt i de nya globala utvecklingsmålen post-2015. Vi gör detta för att säkerställa att Sveriges utvecklingssamarbete kan möta morgondagens utmaningar och på ett effektivt sätt bidra till fattigdomsbekämpning, bättre levnadsvillkor, förbättrad miljö, klimatsatser, ökad rättvisa och jämställdhet mellan kvinnor och män. Genom att arbeta nära det svenska civilsamhällets organisationer stärker vi också den folkliga förankringen av utvecklingspolitiken.

Regeringens avsikt är att svenskt bistånd alltid ska verka där behoven är stora och där utvecklingssamarbetet kan göra störst skillnad. Svenskt bistånd ska vara strategiskt, flexibelt, resurseffektivt och resultatnriktat. Förändringar i det bilaterala utvecklingssamarbetet kan vara motiverade utifrån ändrade förutsättningar. Landportföljen behöver regelbundet ses över så att svenskt bistånd bidrar så effektivt som möjligt till målet för utvecklingssamarbetet.

I budgetpropositionen framgår klart vilken betydelse regeringen fäster vid uppföljning, utvärdering och analys av biståndets genomförande, resultat och effektivitet. Den förstärkning av Sidas förvaltningsanslag om 15 miljoner kronor som följer av Alliansens budgetmotion kan bidra till att förvalta och följa upp det svenska bilaterala biståndet. Det kan därigenom också bidra till att ge kvinnor och män som lever i fattigdom verktyg för att förbättra sina levnadsvillkor och utjämna orättvisor.

Då Karin Enström, som framställt interpellationen, anmält att hon var förhindrad att närvara vid sammanträdet medgav andre vice talmannen att Hillevi Engström i stället fick delta i överläggningen.

Anf. 24 HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Tack, bistandsministern, för svaret på min interpellation. Först tänkte jag säga någonting om de tidigare åren.

Under Alliansens åtta år vid makten ökade biståndet ganska markant, från 28 miljarder till 2006 till 38 miljarder 2014, och vi har upprätthållit enprocentsmålet.

Förutom att biståndet har växt är det kanske allra viktigaste den reformering som har gjorts av biståndet. Där har mycket hänt, bland annat när det gäller transparensen, att förbättra styrningen, resultatuppföljningen och inte minst att försöka fokusera biståndet. Där har regeringar genom åren fått kritik från såväl OECD-Dac som Statskontoret.

Mycket har hänt under den resan, och jag vet också, vilket också Riksrevisionen sa, att det finns brister kvar. Min och Alliansens uppfattning är att arbetet med att styra biståndet bättre så att det verkligen ska nå fattiga och förtryckta människor behöver fortsätta.

Då är det lite oroande med de signaler som finns om att regeringen ska riva upp och förändra den biståndspolitiska plattformen. Den kom till på grund av den kritik som fanns just mot snårigheten, de hundratals policyer som var svåra att arbeta utifrån. Jag är orolig för att arbetet tappar fokus på det väsentliga, nämligen resultatet i biståndet och att det ska vara så transparent och icke-korrumperat som det bara går.

Därför vill jag fråga bistandsministern vad det är för konkreta brister som hon har identifierat i plattformen. Den är ju framtagen av de främsta tjänstemännen med den högsta kompetensen som finns inom utrikesförvaltningen. Politiken har förstås gett sin touch när det gäller prioriteringar, men när jag tittar på de mål som finns ser jag att de överensstämmer väldigt väl med regeringens mål för biståndet.

Vad är det alltså som konkret ska ändras? Vad är det som inte är tillräckligt bra och som gör att man ska riva upp en hel produkt, om det nu är så? När ska det ske, och hur omfattande kommer arbetet att bli?

Anf. 25 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack, Hillevi Engström, för frågan! När det gäller resultatuppföljning stämmer det att den tidigare regeringen har genomfört ett långt och väldigt grundligt arbete för att styra upp framför allt det bilaterala stödet som förvaltas av Sida.

Sedan får jag säga att jag blev lite bestört och förvånad när jag såg Riksrevisionens rapport som pekade på att allt det i det stöd som hanteras av UD, alltså det multilaterala stödet där tidigare bistandsministrar har haft ett direkt inflytande och ett direkt ansvar över hur det här hanteras, fanns sådana brister vad gäller uppföljning, kontroll och hur man ska kunna relatera till strategier och beslut. Det handlar alltså inte om hur pengarna används av de olika multilaterala organen utan helt enkelt om hur beslutsprocessen har varit inom UD från regeringen och nedåt.

Med de ganska tuffa nypor som tidigare bistandsministrar har vinnlagt sig om att ha när det gäller öppenhet och transparens måste jag säga att det är något förvånande att detta inte har gällt den hantering som skett inom UD. Detta avser den nya regeringen och jag att ändra på, och jag tycker att de rekommendationer som vi har sett från Riksrevisionen verkar rimliga. Vi får återkomma till riksdagen om detta.

När det gäller den biståndspolitiska plattformen stämmer det att mycket av innehållet är prioriteringar som överensstämmer med den nuvarande regeringens, och det är bra. Vad vi har identifierat som saknas är några perspektiv som kanske inte alls finns återspeglade, bland annat barnperspektivet. De signaler som har kommit från civilsamhället är också att det arbete som skedde med den biståndspolitiska plattformen inte tog hänsyn till de remissvar som kom. Det är olyckligt.

Sedan är det precis om Hillevi Engström säger: Det här var en politisk produkt, och det vore väldigt underligt om en ny regering inte ville ha ett omtag på en plattform som ska vägleda hela det biståndspolitiska arbetet.

Statskontoret och OECD-Dac hade naturligtvis rätt i att det var en djungel av policyer som på något sätt måste tydliggöras för att få ett effektivt bistånd och utvecklingssamarbete.

Vi är också i en situation i dag när alla deltar i den nya diskussionen kring de nya uthålliga utvecklingsmålen, sustainable development goals, och det blir en agenda för hela världen. Den nya regeringen har tagit ett första steg i att möta upp genom att peka på den svenska politiken för global utveckling som vi har haft sedan 2003, där vi är pionjärer och har gått före i ett helhetstänk som innebär att vi inte bara ska hjälpa de fattiga länderna genom det bistånd vi ger utan genom hela politikpaletten som exempelvis handel, miljöpolitik och så vidare.

Att få in de perspektiv som saknas och på ett bättre sätt integrera PGU och den nya utvecklingsagendan i den biståndspolitiska plattformen tror jag blir den avgörande skillnaden.

Anf. 26 HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Det är bra att bistandsministern nämner Riksrevisionens rapport. Jag blev också väldigt förvånad över hur bidragshanteringen internt inom UD gick till. Det som vi gjorde väldigt snabbt var att alla enheter föredrog sina ärenden för statssekreteraren för beslut, och det tror jag är en ordning som ni har fortsatt med. Jag tycker att man ska göra på det sättet så att det blir en politisk avdömning av bidragshanteringen, och jag tror som sagt att ni gör på samma sätt.

I budgetpropositionen för 2014 aviserade vi en utredning som skulle se över bidragshanteringen internt och som vi också tillsatte. Det tog väldigt lång tid innan den här utredningen startade, men det som var väldigt viktigt för mig var att det skulle vara en extern utredare och inte en utredare inom Utrikesdepartementet. Det tog som sagt väldigt lång tid, och det var väldigt mycket hinder på den vägen. Men jag välkomnar att man tar tag i de här frågorna, för det är också min uppfattning att de är eftersatta.

När det gäller den biståndspolitiska plattformen har man ju också andra verktyg, såväl regleringsbrev som resultatstrategier, för styrningen. Att riva upp en produkt som är ganska omfattande tror jag tar resurser och tid från det viktiga arbetet.

En annan fråga som jag vill ställa i anslutning till detta handlar om SRHR, alltså sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. Just nu är det Alliansens budget som gäller, och Alliansen har där ett väldigt tydligt fokus på SRHR. Av det totala hälsobiståndet avsattes 70 procent för millenniemål 4 och 5, som handlar om att minska mödra- och spädbarnsdödligheten.

Både jag och bistandsministern besökte Bangladesh under förra året och kunde se på plats vilka enorma framsteg satsningen på SRHR från oss och andra givare sammantaget har gett. I Bangladesh har mödradödligheten minskat med uppemot 75 procent till följd av att antalet osäkra aborter har minskat. Man genomför i dag aborter i Bangladesh, även om man inte benämner det som abort. Men man gör det när det behövs.

Min första fråga handlar om strategin för SRHR. När kommer vi att kunna se en sådan ny strategi, och vilka satsningar kommer man att göra inom SRHR-området?

Min andra fråga som också anknyter till mödra- och spädbarnsdödlighet handlar, med risk för att vara tjatig, återigen om vaccinationsalliansen Gavi. Vi har gjort stora utfästelser som regeringen ska leva upp till, och det har ni lovat, men det handlar också om framtiden. Hur ser regeringen på att fortsätta satsa på grundläggande vaccination av barn?

Gavi har uppskattningsvis nått mer än 40 miljoner barn med grundläggande vaccination, och det i sig har gjort att uppemot en halv miljon barn har sluppit dö i onödan.

Hur ser regeringen på framtida satsningar på vaccinationer och SRHR? Jag vet att våra tjänstemän hade kommit långt med den här strategin. Är den på gång, och hur ser det i sådana fall ut?

Sverige har mer än fyrdubblat sitt stöd till Gavi på fem år. Sverige har gått från 100 miljoner till 450 miljoner. Vi är en av de absolut största stödjarna till Gavi, vi kommer att fortsätta att vara det i år och vi har allokerat exakt samma belopp.

Sedan måste Sverige, naturligtvis i ljuset av de dramatiska nedskärningarna på biståndsområdet, se på var det största mervärdet finns. Jag håller med om att hälsobistånd och vaccinationer är oerhört viktiga, men för ett land som Sverige med sin långa biståndstradition och sitt utvecklingssamarbete finns ett större mervärde i att jobba med betydligt mer komplicerade samband, som vi talade om tidigare när det gäller DRK. Hur ska man hjälpa till med institutionsbyggande? Hur hjälper man till att bygga upp ett fungerande rättssystem? Hur sätter man parter runt ett bord så att vi undviker krig och konflikter?

Krig och konflikter är trots allt den värsta sjukdomen. Institutioner som inte fungerar är grundorsaken till krig och konflikter. Vi måste sätta dessa frågor i relation till varandra. Det finns nästan en halv miljard till en enskild fond. Det finns också mycket pengar till Globala fonden mot hiv, malaria och tuberkulos, och det finns ett mycket omfattande hälsobistånd. Vi kommer att fortsätta att ha ambitionen att vara mycket stora och viktiga spelare där.

Frågan är sedan vilket mervärde som finns specifikt för Sverige i olika utvecklingssamarbeten. Vi får se framöver, men jag kan försäkra Hillevi Engström att för det här året kommer Sverige att fortsätta att vara en mycket stor givare i Gavi. Jag kommer inom kort att åka till Berlin för att delge Gavis styrelse detta.

När det gäller SRHR kan jag inte exakt svara på när den nya strategin kommer. Det finns en lång rad strategier som måste förnyas eftersom de är föråldrade. Vi har fattat beslut om att helt enkelt förlänga dem som finns till dess vi har tid att gå igenom dem. Vi får ta dem i den ordning det är mest akut att göra något.

SRHR fortsätter att vara mycket viktigt för den nya regeringen. Den feministiska regeringen sätter naturligtvis de frågorna i centrum, liksom vi också sätter miljöproblemen i centrum. Det är mycket långt kvar innan millenniemål 4 och 5 kommer att nås, och det är naturligtvis en stor utmaning. Sverige är aktivt pådrivande för att de frågorna ska komma in i den nya SDG-agendan post-2015.

Speciellt R i SRHR är en motvindsfråga. Precis som Hillevi Engström sa säger man i Bangladesh inte abort, utan man säger något annat för att komma runt frågan. Det visar också på känsligheten i många länder. Men det är viktigt att Sverige är aktivt.

Om kvinnor inte får vara med och bygga upp samhällen, om kvinnors resurser inte utnyttjas, har man gjort sig av med 50 procent av den potential som finns i alla länder. Att få in kvinnor i ländernas utvecklingsarbete, in i produktionen, att de får utbildning, är så oerhört viktigt för att bekämpa fattigdomen. Det är en grundbult i regeringens politik.

Anf. 28 HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Det är tydligt att vi delar de grundläggande värderingarna, vilket jag tycker känns tryggt och bra eftersom det finns andra områden där vi har olika uppfattningar. Vi kan försöka vara överens om det vi är överens om – det känns tryggt och bra. Det gäller framför allt kvinnors och barns rättigheter samt inte minst fokus på hbtq-frågor, där Sverige är en stor och viktig aktör.

Kopplat till budgetfrågan nämnde ministern i sitt svar Sidas styrning. Det var bra att de 15 miljonerna togs upp. Det var ingenting som alliansregeringen hittade på, utan det var ett tydligt önskemål sedan många år att när biståndsramen ökar så markant måste Sida för att kunna utöva en tydlig styrning också ha råd att anställa duktiga specialister och controllers för att ta hand om medlen utan bekymmer. Där är det bra att vara lyhörd för såväl styrelse som generaldirektör. Det är klokt att använda pengarna på ett bra sätt.

Jag vet att Isabella Lövin har fortsatt det arbete som påbörjades med civilsamhällesorganisationer, som leddes av Gustaf Lind, det vill säga för

att försöka få en överenskommelse med civilsamhällets organisationer dels för att lyfta fram deras mervärde inom det svenska biståndet, dels för att se vad en biståndsorganisation kan ha för nytta eller hjälp av utrikesförvaltningen.

Av nyfikenhetsskäl skulle jag vilja veta lite mer om hur det arbetet går, om man i så fall närmar sig en form av överenskommelse och vad den i så fall kommer att innehålla.

Anf. 29 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Tack än en gång, Hillevi Engström, för frågorna!

När det gäller Sidas förvaltningsanslag måste det helt säkert satsas ytterligare på att förbättra controllerfunktionen och de övriga funktioner som behövs för bedömningen av de långsiktiga effekterna av det svenska bilaterala utvecklingssamarbetet. Regeringen tycker att det är bra. Naturligtvis tycker vi att det är olyckligt att vi var tvungna att ta medel från andra poster där dessa funktioner inte hade räknats in, men så är nu läget under 2015.

SCO-överenskommelsen var ett bra initiativ som förutvarande biståndsministern tog. Här fortsätter arbetet. Det är mycket uppskattat från civilsamhällesorganisationer att ha dialogen med Utrikesdepartementet. Det är innehållet som har varit oerhört uppskattat, det vill säga dialogerna och diskussionen. Sedan är frågan vad slutdokumentet ska kallas, om det ska vara en överenskommelse. Från början var till och med ordet kontrakt med i diskussionerna. En del organisationer kanske inte känner sig helt bekväma med att skriva under en överenskommelse med ett departement som man egentligen ska granska.

Vi får se var det slutar. Dialogen fortsätter åtminstone under våren, och jag hoppas att vi kommer att landa någon gång fram till hösten med ett principdokument där alla är överens om mervärdet av civilsamhällesorganisationer. Det är viktigt med det folkliga engagemanget och engagemanget från civilsamhället i frågorna.

Överläggningen var härmed avslutad.

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 13.37 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.00 då frågestunden skulle börja.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.00.

§ 11 Frågestund

Anf. 30 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag vill hälsa statsråden välkomna. Frågor besvaras av klimat- och miljöminister Åsa Romson, statsrådet Isabella Lövin, statsrådet Anna Johansson, socialförsäkringsminister Annika Strandhäll och statsrådet Ardalan Shekarabi.

En fråga ska vara av övergripande och allmänpolitiskt slag eller avse ett ämne som faller inom statsrådets ansvarsområde och rör dennes tjänsteutövning. Klimat- och miljöminister Åsa Romson besvarar såväl allmänpolitiska frågor som frågor inom sitt eget ansvarsområde.

Utredningen om Bromma flygplats

Anf. 31 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Herr talman! Jag vill rikta en fråga till infrastrukturminister Anna Johansson om en av de kanske viktigaste frågorna kring infrastrukturen i Sverige, nämligen den om Bromma flygplats framtid.

Den 18 december tog riksdagen beslut om att bevara Bromma flygplats, framför allt mot en utredning om att avveckla flygplatsen. Detta till trots valde regeringen samma dag att tillsätta en utredning i just den frågan.

Det är bekymmersamt av flera skäl. Bromma flygplats behövs för att säkra jobb och tillväxt i hela landet. Bromma flygplats behövs för att ha fungerande flygförbindelser till och från Stockholm. Dessutom uttalade sig en majoritet i Sveriges riksdag tydligt för Bromma och mot en utredning om avveckling.

Min fråga till infrastrukturministern är därför om hon och regeringen avser att dra tillbaka den utredning som ni har satt igång.

Anf. 32 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att säga att regeringen inte har tillsatt någon utredning. Vad regeringen har gjort är att vi har utsett en samordnare, Anders Sundström, som på regeringens uppdrag ska utreda förutsättningarna för att ersätta den trafik som i dag sker till och från Bromma med i första hand Arlanda. Det är tydligt utsagt att någon nedläggning av Bromma inte är aktuell om man inte kan ersätta trafiken där med trafik på andra platser i närområdet.

Det är regeringens privilegium att tillsätta utredningar, förhandlingspersoner och samordnare i olika frågor. Det har regeringen gjort i det här sammanhanget, och vi har för avsikt att låta Anders Sundström fortsätta med arbetet och avlämna en rapport så småningom.

Anf. 33 JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Herr talman! Det var ett tydligt besked i formfrågan: Man avser inte att följa riksdagens beslut.

För alla de oroliga medborgarna runt om i Sverige är framtiden fortfarande osäker vad gäller existens eller inte för Bromma, och det kan jag bara beklaga. Jobb och tillväxt hotas om man inte kan ta sig till och från vår huvudstad. Många företag funderar på om de ska behöva

avveckla sin verksamhet därför att de inte längre kan ha fungerande flygförbindelser till och från olika orter runt om i Sverige.

Det är bekymmersamt särskilt eftersom Swedavia, som äger både Bromma flygplats och Arlanda flygplats, har varit tydlig med att Arlanda inte kan ta emot den trafik som Bromma har i dag.

Ännu mer bekymmersamt är om regeringen uppfattar att det är helt oväsentligt vilka beslut som tas i trafikutskottet eller i den här kammaren.

Jag frågar igen: Anser infrastrukturministern att det är rimligt att inte följa riksdagens beslut i den här frågan?

Anf. 34 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag vill än en gång förtydliga att för regeringen är det transporterna i hela landet, mellan Stockholmsområdet och övriga regioner i Sverige, som står i fokus – inte exakt vilken geografisk plats som man landar på och lyfter från. De direktiv som Anders Sundström har fått handlar mycket om att se till att man kan säkra den kapacitet som finns i dag, med de båda flygplatserna, eventuellt samlat på en enda flygplats. Då får man i så fall se över om det behövs investeringar på Arlanda för att klara volymökningen.

Hotet mot flygtrafiken till och från Stockholm är en myt, får man nog säga. Det handlar inte om att lägga ned Bromma även om man inte klarar kapaciteten, utan kapaciteten är en förutsättning för att över huvud taget gå vidare med frågan.

Det finns en ganska tydlig uppdelning för vad regeringen gör och vad riksdagen gör.

Sveriges beredskap vid terrorangrepp

Anf. 35 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! För ett eller två år sedan besökte jag Nationella insatsstyrkan, NI. Det framgick vid det tillfället att NI, som är den grupp i Sverige som har högst utbildning för att hantera till exempel terrorangrepp, inte hade kapacitet nog att hantera två terrorangrepp i större skala på olika geografiska platser i Sverige. Samma slutsats drog tidigare justitieministern och Rikspolisstyrelsen, som angav att NI behövde vara omkring 97 personer för att klara en sådan situation, vilket de inte är i dag.

Förra regeringen gjorde dock inget åt situationen. Med tanke på att NI fortfarande är underbemannad och att både denna regering och den budget som antogs underfinansierar polisen med över 1 miljard kronor kvarstår stora frågetecken om Sveriges förmåga att hantera simultana terrorangrepp.

Jag undrar då: Vilka åtgärder ämnar regeringen vidta för att säkerställa Sveriges beredskap vid terrorangrepp?

Anf. 36 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Tack för frågan! Det är naturligtvis av största vikt att vi har en polisorganisation men också en organisation i hela samhället som kan hantera ett ökat tryck i säkerhetsläget när det gäller terrorism.

Vi har haft en bred debatt i svenska medier efter händelsen i Paris för några dagar sedan. I den debatten har det visat sig att flera myndigheter redan planerar för förstärkningar i olika delar. Det handlar både om det förebyggande arbetet och om det breda angreppssättet, men det frågeställaren tar upp handlar specifikt om polisen.

Där följer regeringen frågan, och myndigheten har talat om att man har vidtagit åtgärder med anledning av det säkerhetsläge som man ser. Man har till exempel gjort förstärkningar på olika platser i Sverige, där man har sett ett ökat potentiellt hot. När det gäller utvecklingen följer myndigheten naturligtvis hur man behöver fördela om resurser i närtid men också på längre sikt.

Anf. 37 KENT EKEROTH (SD):

Herr talman! Jag var i kontakt med Nationella insatsstyrkan i går. Det har inte aviserats några förstärkningar av bemanningen. Med tanke på att polisen är underfinansierad och det är polisen som betalar för NI kvarstår stora frågetecken när det gäller Nationella insatsstyrkan. Jag hade faktiskt hoppats på ett klarare besked från regeringen.

En annan aspekt är självfallet att förhindra att terrorister kommer till Sverige över huvud taget. Sverigedemokraterna har föreslagit att man ska dra in medborgarskapet för dem som åker på terrorresor, tillsammans med ett återuppbyggt gränsskydd, för att helt enkelt se till att de inte får eller kan komma in till EU eller Sverige.

Regeringen har avvisat detta förslag och välkomnar med andra ord att jihadkrigare kommer tillbaka till Sverige, vilket är rätt anmärkningsvärt.

Jag tror att svenska folket gärna vill få ett konkret svar på frågan varför denna regering vill ha tillbaka islamister, jihadkrigare och IS-mördare till vårt land. Ett konkret svar efterfrågas.

Anf. 38 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! När det gäller polisens interna organisation måste de naturligtvis se om de kan omfördela resurser när det behövs. Det är uppenbarligen inte bara Nationella insatsstyrkan som jobbar med den breda terrorberedskapen. I skyddet av olika platser är det till exempel inte Nationella insatsstyrkan som är i arbete, utan det är hela polisorganisationen.

De förslag som Sverigedemokraterna har kommit med tror de ska vara något slags nyckel för att lösa det hela och att vi inte kommer att ha några terrorangrepp i Sverige om vi tar bort medborgarskapet för enskilda individer, terrorister, som kommer tillbaka efter krig. Då tror jag att man ser problemet på fel sätt.

Det skulle skapa en falsk säkerhet. Det finns många andra som man inte kommer åt på det sättet, och det är mycket bättre att titta brett på hur vi i det svenska samhället minskar den här rekryteringen och naturligtvis också säkerställer att de personer som kommer tillbaka från dessa miljöer får ett tydligt omhändertagande och att det också sker en rättslig prövning, vilket också krävs internationellt.

Anf. 39 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Herr talman! Jag vill ställa en fråga till klimat- och miljöminister Åsa Romson.

I höstas valde Naturvårdsverket att delegera rätten att besluta om licensjakt på varg till ett antal länsstyrelser. I samband med det kommenterade ministern och hennes kollega Sven-Erik Bucht detta i medierna. Det uppdagades då att det finns en stor oenighet i regeringen i frågan och hur frågan ska hanteras.

Nu har licensjakten på varg återigen stoppats i Dalarna, Örebro och Värmland. Vi har en ohållbar situation. Många människor är mycket oroliga, frustrerade och arga nu. Många undrar vad regeringen egentligen tycker och vilken rovdjurspolitik man i praktiken driver.

Därför är min fråga till klimat- och miljöministern: Vilket besked har ministern att ge i vargjaksfrågan? Vilken rovdjurspolitik står regeringen egentligen för?

Anf. 40 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! De regler som i dag reglerar vargjakten genomfördes av den förra regeringen. Det var regler som bestämdes här i riksdagen, men det var framför allt fråga om regler om ändringar i jaktförordningen. Det är dessa regler som uppenbarligen mycket olyckligt, tycker jag, har blivit utformade på ett sätt som gör att det återigen har blivit en fråga snarare för domstolarna än för en sund rovdjursförvaltning byggd på vad våra förvaltningar har för uppdrag från regeringen. Det är bara att beklaga att den situationen består och att vi inte har kunnat leva upp till ett regelverk i Sverige som också klarar en vanlig rättslig prövning, vilket görs på alla andra politiska områden.

Jag förstår de människor som blir ganska frustrerade när de ena dagen planerar för en aktivitet som de tror att de ska göra dagen efter, och sedan ställer domstolarna in detta.

Men jag kan bara konstatera att de regler som dessa beslut bygger på är de regler som den förra regeringen genomförde.

Anf. 41 DANIEL BÄCKSTRÖM (C):

Herr talman! Jag hör vad ministern säger och kan också förstå problematiken i att det gäller att komma till ett förverkligande av beslut.

Jag vill därför repetera frågan vad regeringens ambitioner med dagens rovdjurspolitik är och hur ni ser på hur frågan ska hanteras denna vinter. Kan vi förvänta oss att ni kommer att medverka till att få igång en reglerad förvaltningsjakt, inte minst i de områden som i dag har mycket stora lokala problem med en mycket stor förekomst av bland annat varg som drabbar landsbygdens förutsättningar för att ha en aktiv djurhållning – vi talar då om bland annat får- och boskapsskötsel? Hur ser ministern på detta, och vad är regeringens ambitioner kortsiktigt under denna vinter?

Anf. 42 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Regeringen har varit väldigt tydlig när det gäller frågan om att vi behöver en långsiktigt hållbar rovdjursförvaltning. Men vi behöver också ett förstärkt arbete för att skydda tamdjur och husdjur med tanke på den uppenbara konflikt som finns mellan till exempel rovdjur och tamboskap. Vi hade velat utveckla arbetet med viltskadeersättningen och metodutvecklingen. Men tyvärr drogs de anslagshöjningar som fanns i regeringens förslag till budget ned när riksdagen valde att anta oppositionens budget i stället. Det kan vi beklaga.

Naturligtvis är situationen sådan att med det rättsliga läge som nu har uppstått måste regeringen återkomma i frågan om hur man ska få en viltvård och en rovdjursförvaltning i Sverige som också har rättslig status. Vargarna fortsätter att finnas i Sverige, och vi behöver få en minskad konfliktyta i fråga om djurhållningen. Det är helt uppenbart.

Administrativt arbete i välfärdssektorn

Anf. 43 AZADEH ROJHAN GUSTAFSSON (S):

Herr talman! Jag ställer min fråga till civilminister Ardalan Shekarabi.

De senaste åren har det kommit tydliga signaler från olika yrkesgrupper inom välfärden. De menar att deras kunskaper och erfarenheter har fått stå tillbaka för statistik och olika ekonomiska modeller. Den administrativa bördan inom bland annat skolan och sjukvården har därför ökat eftersom omfattande dokumentation är nödvändig för att kunna utvärdera effektiviteten i verksamheterna. Inom till exempel skolan får lärarna mindre tid att planera sin undervisning då mer tid går åt till dokumentation.

Mätning och utvärdering av verksamheterna inom välfärden är viktiga. Men när priset är att professionens omdöme och kunnande blir sekundärt i styrningen av verksamheten måste något göras.

Därför är min fråga till civilministern: Vad avser regeringen att göra för att professionens kunnande och yrkesetik ska bli vägledande i välfärden?

Anf. 44 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Jag tackar Azadeh Rojhan Gustafsson för frågan.

Detta är en otroligt viktig fråga för regeringen. Styrningen av de offentliga verksamheterna styr kvaliteten i all offentlig verksamhet. För att vi ska stärka kvaliteten måste medarbetarna i offentlig sektor få rätt förutsättningar, och deras autonomi och självständighet ska respekteras. Det är först när vi erkänner medarbetarnas kunskap och professionella hantering av den verksamhet som de ingår i och deras behov av autonomi som vi kan utveckla svensk offentlig förvaltning och svensk välfärd.

Det finns anledning att utveckla nya styrmetoder. Vi har under de senaste decennierna använt oss av mer och mer marknadsorienterade metoder. Syftet har varit att avbyråkratisera verksamheterna. Men effekten har blivit att vi har överbyråkratiserat och minskat handlingsutrymmet för medarbetarna i välfärden. Vi avser därför att ta fram nya styrmetoder med målet att stärka professionernas autonomi och ställning i offentlig verksamhet.

Anf. 45 AZADEH ROJHAN GUSTAFSSON (S):

Herr talman! Det finns även andra sidor av detta som påverkar yrkesutövarna inom välfärden. Som exempel kan bristen på långsiktighet, pressad bemanning och avsaknad av meddelarfrihet nämnas som en del av vinstjakten inom välfärden.

Vilka åtgärder vill regeringen vidta för att säkerställa att god kvalitet uppnås inom välfärden och att erfaren personal får möjlighet och tid att utföra sitt jobb?

Anf. 46 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! För det första måste vi säkerställa att vi tillför välfärden resurser. Välfärd kostar, och det är viktigt att stat, kommuner och landsting fortsätter att satsa på välfärden och utveckla kvaliteten i välfärden.

För det andra ska vi ha regelverk som garanterar kvalitet och långsiktighet och som sätter brukarnas behov i fokus. Då är det mycket viktigt att pengarna används till det som de är avsedda för. Pengar som ska gå till undervisning ska gå till undervisning och inte till någonting annat. Pengar som ska gå till sjukvård ska användas inom sjukvården och inte föras ut till skatteparadis utanför Sverige.

Det är otroligt viktigt att vi har ett regelverk som säkerställer kvaliteten och som sätter medarbetarna och brukarna i fokus. Därför avser regeringen att utreda ett antal rättsliga frågor som handlar om kvaliteten och långsiktigheten i den offentliga välfärden.

Vi kommer att samarbeta med alla krafter som är beredda att ta ansvar för utvecklingen av kvaliteten i svensk välfärd.

Prioriteringar inom biståndet

Anf. 47 HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Biståndet ökade under alliansregeringens tid med 10 miljarder kronor. Men man måste ändå prioritera. Vi hade en budgetdebatt här i kammaren den 17 december då bistandsministern deltog. Jag blev mycket glad över det besked som hon då gav, nämligen att när man tvingas prioritera mellan dessa olika anslagsposter måste man sätta sig ned och diskutera och givetvis göra det i samråd med riksdagen för att nå en enighet om prioriteringar kring de olika anslagsposterna.

Detta är ett nytt sätt att arbeta, och jag tror att riksdagen och utrikesutskottet verkligen välkomnar att riksdagen får vara med och påverka dessa olika anslagsposter.

Min konkreta fråga är: Hur ska detta samråd gå till för att man ska nå en enighet kring prioriteringar inom biståndet, och när kan utskottet förvänta sig att få en sådan inbjudan? Hur är tanken med detta samråd?

Anf. 48 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Det råder en mycket stor enighet i Sverige över partigränserna och över blockgränsen om att vi ska ha ett generöst bistånd. Alla partier i denna kammare, förutom Sverigedemokraterna, är eniga om att till exempel 1 procent av bni ska gå till bistånd. Vi har en

bred enighet om behovet av att Sverige är en ledande aktör inom FN och inom de olika organisationer som i dag behövs mer än någonsin.

Den tidigare biståndsledningen – Moderaterna har innehaft posten i åtta år – har gjort prioriteringar som vi i stor utsträckning instämmer i. Jag ämnar komma till utskottet och diskutera dessa frågor. Vi inbjuder också till andra möten med utskottets ledamöter och har en kontinuerlig dialog. Om vi sedan kan formalisera den ytterligare i form av skrivelser och annat gör vi gärna det.

Anf. 49 HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Det stämmer att vi har en stor enighet. Men det finns också saker som skiljer oss åt. Det som jag tänker främst på är att Moderaterna drev på mycket kraftfullt när det gällde sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, för att nämna någonting. Det gäller även demokrati och mänskliga rättigheter. Men det handlar också om att man verkligen ska nå de allra fattigaste och mest förtryckta länderna och att fokusera biståndet till färre länder.

Jag tycker att det var en bra ansats som biståndsministern gav om att komma till riksdagen och ha ett samråd och försöka nå en enighet. Det är ett nytt grepp, och jag tror att det är mycket välkommet att ledamöter från olika partier får vara med och påverka vad det är som faktiskt prioriteras. Ytterst är det regeringen som bestämmer. Men jag tror att det är positivt och välkomnar att denna möjlighet ges.

Anf. 50 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Jag vill än en gång passa på att tacka förutvarande biståndsminister Hillevi Engström för hennes insats. Jag beklagar också att Hillevi Engström nu lämnar riksdagen, med tanke på den enorma och unika erfarenhet och kunskap hon har på området. Vi hade gärna fortsatt dialogen längre framöver.

Jag delar bedömningen att vi, även om vi ser att fattigdomen minskar i många länder och att många länder blir medelinkomstländer, ser en motsatt trend i de länder som är allra fattigast och att Sverige behöver engagera sig mer i de länderna. Jag ämnar göra det. Det handlar kanske inte om att styra över större finansiella medel utan om att ha mer fokus på hur man kan hjälpa till att bygga upp institutioner. Har man ingen bra politik på plats kan man heller inte ta hand om de pengar och andra materiella insatser vi kan bidra med.

Tidningen Omvärldens granskande roll

Anf. 51 HANS LINDE (V):

Herr talman! Jag har också en fråga till biståndsministern.

Ett bistånd av hög kvalitet förutsätter en biståndsdebatt av hög kvalitet. I Sverige har tidningen Omvärlden sedan 1970-talet varit en viktig aktör för såväl information som debatt och kritisk granskning. Nu ser vi dock att förutsättningarna för tidningen förändras mycket snabbt – papperstidningen läggs ned och blir i stället en nättidning. Man har ändrat ägarpolicy för Omvärlden och tagit bort uppdraget att bedriva kritisk granskning. Den nuvarande redaktionen förlorade upphandlingen,

och man får en ny redaktion. Sist men inte minst har det bestämts att tidningen Omvärlden ska upphandlas varje år.

Det skapar självklart problem för kritisk granskning om det är så att journalister ska upphandlas av just den myndighet de är satta att kritiskt granska. Vilken journalist kommer att ha modet att skriva en kritisk artikel om biståndsministern eller Sida om hela redaktionen kan få gå varje år? Jag skulle vilja veta om biståndsministern är nöjd med den här modellen eller om man är beredd att arbeta för en annan modell för tidningen Omvärlden.

Anf. 52 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Jag tackar Hans Linde för frågan. Jag delar absolut uppfattningen att det är oerhört viktigt att vi har en granskning och att det är en levande journalistik som fokuserar på biståndsområdet, just därför att det är ett sådant enormt viktigt område – inte minst i termer av ekonomisk storlek i den svenska budgeten. Det är alltså väldigt viktigt. Människor ska få veta vad biståndet används till och att det används på ett bra sätt.

Det finns en strategi för informations- och kommunikationsanslag som den tidigare regeringen har formulerat och där man lade mindre tonvikt vid det här att granska. Den nya regeringen avser att ta fram en ny infokomstrategi där vi är mycket tydliga med att det ska handla om att också kunna kritisera, ifrågasätta och ha ett fritt förhållningssätt till regeringens och myndighetens arbete.

Anf. 53 HANS LINDE (V):

Herr talman! Jag tackar biståndsministern för svaret. Det är välkommet med en ny kommunikationsstrategi för det svenska biståndet. Efter åtta år med borgerlig regering behöver vi mer av bredd, mer av höjd och mer av kvalitet i den svenska biståndsdebatten.

Jag ställde dock en konkret fråga om tidningen Omvärlden, som är en central aktör. Nu finns det en möjlighet för regeringen att med den nya strategin fundera på hur vi kan säkra en långsiktigt granskande roll för Omvärlden. Jag tror nämligen att Isabella Lövin, som inte bara är biståndsminister utan också gammal journalist, inser att oberoende granskning och årlig upphandling inte riktigt går ihop.

Det har funnits idéer om hur man ska kunna lösa detta i stället. Det kan lösas genom stiftelser, genom att ha längre perioder för upphandling – som man hade tidigare – eller genom att man hittar en public service-lösning för tidningen Omvärlden. Är Isabella Lövin, nu när hon sätter sig ned med arbetet för att ta fram en ny strategi för biståndsinformation och biståndskommunikation, beredd att titta på andra former för tidningen Omvärlden för att säkra långsiktighet, oberoende och kritisk granskning?

Anf. 54 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP):

Herr talman! Biståndsmyndigheten Sida är den som ytterst har ansvarat för att utforma vilka projekt man kommer att ge till och inte, så det beslutet har fattats av Sida. Det är dock riktigt att regeringen nu kommer att ta fram en ny informations- och kommunikationsstrategi, och vi är villiga att titta på alla delar och på hur man kan vara väldigt tydlig med vår prioritering.

Det är precis som Hans Linde säger; som tidigare journalist uppskattar jag papperstidning, och det finns ingen journalistik värd namnet som inte är oberoende. Vi vill väl inte att skattepengar ska användas till enbart någon form av information om – eller kanske ren propaganda för – myndighetens eller regeringens arbete, utan givetvis ska vi ha oberoende och granskande journalistik. Annars tycker jag inte att det är värt skattepengarna, utan då får man ge ut broschyrer i stället.

Fördelning av pension mellan makar

Anf. 55 BARBRO WESTERHOLM (FP):

Herr talman! Min fråga riktar sig till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll.

Riksdagsbeslutet i december innebär att vi nu ska tillsätta en utredning om förändring av pensionssystemet så att mer av den intjänade pensionen kan fördelas lika mellan makar. Min fråga är när utredningen kommer till och hur den kommer att arbeta. Det är en väldigt viktig fråga, inte minst för alla de kvinnor som har jobbat inom låglöneyrken eller jobbat deltid och som känner att de vill skilja sig – kanske för att maken begår övergrepp eller så – men ser att de inte har råd att skilja sig.

Anf. 56 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Jag tackar Barbro Westerholm för den viktiga frågan. Jag är väldigt glad att pensionerna nu ingår som en del i decemberöverenskommelsen och att vi är överens över blockgränserna om att tillsammans arbeta vidare med de viktiga frågorna.

Jag har sedan jag tillträdde som socialförsäkringsminister gång på gång lyft fram just situationen för kvinnor i relation till hur vårt pensionssystem är konstruerat i dag, både när det gäller vad vi behöver göra på kort sikt och vad vi behöver göra på längre sikt för att skapa ett mer jämställt samhälle. Det kommer alltså givetvis att vara en av de frågor vi kommer att diskutera tillsammans med den pensionsgrupp jag hoppas snart ska sammanträda.

Anf. 57 BARBRO WESTERHOLM (FP):

Herr talman! Vi har ett pensionssystem vi ska vara stolta över, och vi ska vara stolta över att vi lyckades skifta över från ATP-systemet till det nuvarande. Det är nämligen finansiellt stabilt för samhället – vi har från samhällets sida råd.

Det är dock inte stabilt för de enskilda, genom bromsen. Det kan bli fluktuationer. Det slår extra hårt mot kvinnor som har väldigt låga pensioner. Vi har 140 000 kvinnor som ligger under EU:s fattigdomsgräns, och det beror på låga löner. Vi trodde ju när vi skapade systemet – jag satt i arbetsgruppen – att löneutvecklingen skulle bli mycket mer positiv för kvinnor, och det har den inte blivit. Då blir det extra viktigt att vi gör någonting för den gruppen nu.

Anf. 58 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Tack, Barbro Westerholm – jag är väldigt glad att kunna säga att jag delar dina synpunkter på det här, både avseende stoltheten

över det pensionssystem vi har i dag och avseende att vi också måste se de utmaningar systemet ger oss i vitögat.

Det handlar bland annat om vad vi måste göra på kort sikt för att förbättra situationen för de sämst ställda pensionärerna, som väldigt ofta är kvinnor. Då är det intressant att titta vidare på det förslag som beslutades i riksdagen i december och se om det är en väg som kan bidra till att förbättra situationen, tillsammans med andra. Det handlar dock också om att vi behöver hjälpas åt att fortsätta sätta frågan om kvinnors situation på svensk arbetsmarknad och deras lönenivåer på agendan för att få en mer jämställd arbetsmarknad i Sverige. Det ser jag fram emot.

Skräp i havet

Anf. 59 EMMA NOHRÉN (MP):

Herr talman! Jag skulle vilja ställa en fråga till klimat- och miljöminister Åsa Romson. Det är egentligen en skräpfråga, för den handlar framför allt om skräp i havet.

Väldigt mycket av det skräp som vi slänger hamnar förr eller senare i havet. Det finns beräkningar på att ungefär 6 miljoner ton skräp hamnar i världshaven. Det flyter runt. Ungefär 70 procent hamnar på botten, 15 procent driver omkring med strömmarna och 15 procent hamnar på landbacken.

Det här är inte bara en estetisk fråga utan också en allvarlig miljöfråga.

Jag skulle vilja dela upp min fråga i två delar, en om källan till skräpet och en om omhändertagandet av skräpet.

Framför allt är det plast som är farligt. Det bryts ned i mindre och mindre delar. Det kan vara stora plastsaker som snärjer sig runt djurliv, men det är också många djur som äter plast som brutits ned i mindre delar, till exempel stormfåglar och annat, 33 partiklar per mage.

Min fråga är: Hur kan Sverige bidra till att minska nedskräpningen i haven?

Anf. 60 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag tackar Emma Nohrén för en angelägen fråga.

Som du pekar på drabbas både människor och framför allt djur i världshaven och i vår biologiska mångfald. Jag tror att vi alla har sett skräckbilderna på en stormfågel, eller vilken fågelart det var, med halva magsäcken full av plaster. Det dumpas, som du sa, väldigt mycket i världshaven.

Det vi gör konkret från regeringens sida är att vi årligen ger Havs- och vattenmyndigheten anslag, till exempel för tidigare påbörjat projekt kring ren kust i Bohuslän som ger möjligheter till uppstädning och annat arbete. Det beviljas också belopp varje år till Håll Sverige rent för projekt mot nedskräpning.

När det gäller mikroplaster krävs det mer metodutveckling.

Anf. 61 EMMA NOHRÉN (MP):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret. Det är glädjande att höra att vi får pengar till kustkommunerna. Jag kommer själv från Lysekil

som är en kustkommun. Kommunerna i Bohuslän drunknar bokstavligt talat i plast ute på våra stränder, och det är en kostnad för oss små kommuner att ta hand om. Bara i min grannkommun Sätenäs plockade man upp 40 ton skräp, alltså 400 kubikmeter.

Sedan har vi problemet med mikroplaster som också tar till sig miljögifterna och på det viset kan ackumuleras högt i näringskedjan.

Hur tänker man gå vidare med detta arbete? Och vad kan vi göra för att vi ska komma till rätta med nedskräpningen och få internationella överenskommelser om att minska den?

Anf. 62 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Det är två delar. I en forskningsställning förra året av vad som är problemen i havsmiljöerna är mikroplasterna en av de frågor som forskarna mycket tydligt anger. Det är en så kallad ny fråga där vi inte har sett hela problematiken och där vi ännu inte är i gång med åtgärder. Men forskarna har sett problemet för hela havsmiljön. Det är påkallat att politiken nu kopplas in och börjar komma i gång med åtgärder och regleringar.

Det är också, precis som frågeställaren pekar på, en internationell fråga, för det allra mesta av det skräp som flyter i land på svenska kuster kommer långväga ifrån. Sverige utför ett aktivt arbete inom ramen för till exempel Osparkonventionen kring Nordostatlanten men också i andra internationella forum och i en del kemikaliesammanhang. Det är där man tidigare har hanterat den här typen av problematik för att begränsa saker och ting som kommer ut i vattenmiljön – att vi måste stoppa det redan vid källan.

Blocköverskridande samverkan i försvarsfrågor

Anf. 63 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Jag skulle vilja rikta min fråga till Åsa Romson i egenskap av vice statsminister.

Kristdemokraterna ser stora vinster med blocköverskridande samverkan i försvarspolitiska frågor. Det handlar om hela vårt lands säkerhet. I detta arbete behöver så många som möjligt ta aktiv del. Därför deltar Kristdemokraterna i de sexpartisamtal som nu förs om vårt lands försvarsbehov. Tyvärr har regeringen inte uppvisat motsvarande samarbetsvilja. Frågan om en Natoutredning avfärdas av statsministern innan gruppen ens har hunnit diskutera frågan.

Då blir min fråga: Hur allvarligt menat är det från regeringens sida att samverka i försvars- och säkerhetsfrågor?

Anf. 64 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Som frågeställaren vet är regeringen väldigt angelägen om att samverka, inte minst i frågor om försvar och säkerhet. Det är av yttersta vikt, dels för att det ska vara långsiktigt stabilt, dels för att skicka rätt signaler till omvärlden. Om vi inte söker en bred samsyn i vår säkerhetspolitik, vem utomlands ska då tro att Sverige har en trygg miljö att jobba utifrån?

Jag är glad att vi har fått i gång sexpartisamtalen. Jag är också glad över och välkomnar den överenskommelse som partiledarna slöt under julhelgen där vi fann samarbetsområden. Inte minst tror jag att det är bra för svenska folket att se att svensk politik även består av samarbete. Jag har inget emot att vi har olika åsikter. Jag tycker att det är roligt med en livaktig debatt i den här kammaren, men vi kan kanske alla konstatera att det under hösten har funnits synen att vi inte samarbetar, så jag tror att det är viktigt.

Med detta sagt vill jag säga att i Förvarsberedningen var en majoritet överens om att vi inte ska ha ett Natomedlemskap, så det är inte så konstigt att man inte går vidare med det nu.

Anf. 65 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Det kan vara värt att påminna om att vi inte begär att vi ska gå med i Nato här och nu, utan att vi ska göra en utredning där vi ska lyfta fram för- och nackdelar med ett Natomedlemskap.

Frågan är komplex och måste hanteras seriöst.

Jag vill påminna om att allianspartierna har fler mandat än regeringspartierna i förvarssamarbetsgruppen och alltså har majoritet. Mot den bakgrunden undrar jag fortfarande hur regeringen tänker. Hur kan man säga nej till mer kunskap? Och hur seriöst är det att avfärda gruppmajoritetens tankar innan de ens har diskuterats färdigt?

Ministern säger att vi ska tänka på de signaler vi sänder ut. Men är det inte en sämre signal att sända ut till svenska folket att man inte vill ta reda på fakta? Finland har redan gjort en sådan här utredning, och Sverige är världens mest aktiva partner till Nato. Är det då inte rimligt att ta reda på vad skillnaden skulle vara om Sverige skulle kunna bli en fullvärdig medlem och kunna påverka fullt ut?

Anf. 66 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag är lite förvånad över det tonläge som en del partier väljer att ha när det gäller förvars- och säkerhetsfrågorna med tanke på att regeringens hela betoning från tillträdet och framåt har varit att vi ska bygga vidare på var Förvarsberedningen stod och vad den såg behövdes för det svenska försvaret. Det var inga lätta uppgifter, och det var ganska många uppgifter.

Nu tycker man att det är viktigt att utreda. Som jag hört från flera allianspartier ska vi absolut inte gå med i Nato, men utreda det ska vi göra. Varför drog man då ned utredningsanslagen generellt för hela Regeringskansliet såsom man gjorde i den budget som riksdagen skickade med till regeringen att effektuera? Först drar man ned anslaget och sedan säger man: Vi ska utreda det här, fast det är en fråga som är ganska meningslös att utreda.

Det är ingen majoritet för partier som vill gå med i Nato, och det var också vad Förvarsberedningen i bred samverkan sa.

Utredning om den svenska spellagstiftningen

Anf. 67 PER BILL (M):

Herr talman! Jag har en fråga till civilminister Ardalan Shekarabi.
Den handlar också om utredningar.

Den 16 oktober drog EU-kommissionen Sverige inför domstol för fördragsbrott när det gällde den svenska spelregleringen. Det handlade om två olika delar. En månad senare kom ministern, klokt nog, till kulturutskottet och berättade att han ville genomföra en utredning.

Tyvärr gick det bara en månad innan jag kunde läsa i tidningen om att utredningen var lagd på is. Nu har det gått en månad till. Då tänkte jag höra om nuläget när det gäller denna, tycker jag, mycket viktiga utredning som faktiskt kan se till att vi får ett, enligt EU, lagligt system för spel.

Anf. 68 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Jag tackar Per Bill för en bra fråga.

Det här är ett område där det finns goda förutsättningar för samarbete över blockgränsen. De samtal som vi har haft hittills har varit otroligt konstruktiva. Jag är övertygad om att vi kommer att kunna fortsätta att samarbeta i denna viktiga fråga, för det finns flera dimensioner i spellagstiftningen som är viktiga, inte minst de sociala.

Vi kommer att arbeta för att så fort som möjligt ta fram en utredning. Tyvärr är en konsekvens av den budget som beslutades här i kammaren förra året att vi inte har resurser till en utredning i spelfrågan. Det är väldigt beklagligt. Det finns verkligen behov av att utreda frågan och att snabba på den process som pågår för att införa någon typ av licenssystem i Sverige.

Så fort resurserna tillåter ska utredningen tillsättas. Vi avser också att fortsätta föra en dialog över blockgränsen om hur denna fråga ska beredas och hur vi kan skapa förutsättningar för majoritet för att ta fram ett system som är hållbart.

Anf. 69 PER BILL (M):

Herr talman! Tack för svaret. Det lugnar mig. Anslaget för Regeringskansliet är på flera miljarder. Minskningen var 200 miljoner. Regeringskansliet har genom årtiondena hamnat i den situationen förut. Det finns möjligheter till anslagskrediter och på tilläggsbudget. Det vi har i den andra vågskålen är att Sverige kan åka på böter.

Jag hoppas att civilministern gör allt som han kan för att så fort som möjligt se till att utredningen kommer igång och att vi kan ha ett licenssystem på plats som gör det möjligt för svenska företag att ägna sig åt den bransch som många tycker är viktig och samtidigt att göra det på det sätt vi vill, nämligen med en social kontroll.

Anf. 70 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S):

Herr talman! Jag är övertygad om att vi verkligen är överens om att vi måste fortsätta det arbete som påbörjades efter maktskiftet med att reformera spellagstiftningen. Vi följer noga EU-kommissionens hantering av denna fråga.

Vi måste snabba på processen. Här behövs förändring. Vi måste skydda de sociala intressen som finns i denna fråga. Det är otroligt viktigt. Ju snabbare lagstiftningen kommer på plats, desto bättre möjligheter har vi att förebygga den sociala problematiken.

Vi kommer att arbeta med utredningen. Det ska också sägas att Regeringskansliet har fortsatt att arbeta med direktivet till den kommande spelutredningen. Det arbetet har inte stannat av på något sätt.

Inom ramen för Regeringskansliets resurser fortsätter vi att jobba med att ta fram förslag till direktiv. Vi avser, som jag sade tidigare, att föra en dialog över blockgränsen även om utredningsdirektiven.

Flygkapaciteten på Bromma och Arlanda

Anf. 71 JIMMY STÅHL (SD):

Herr talman! Också jag tänkte beröra Bromma flygplats. Jag ställer min fråga till Anna Johansson.

Under 2014 ökade trafiken på Bromma flygplats. Det var resenärsrekord med närmare 2 400 000 resenärer. Det är en ökning med 4 procent. Stockholms Handelskammare tror inte att trafiken på den berörda flygplatsen kan flyttas till Arlanda. Trafikverket säger att redan nu är Arlanda nära sitt kapacitetstak.

Jag känner oro då riksdagen påtalade att det inte bör utses en förhandlingsperson för just detta. Min fråga till statsrådet Anna Johansson är: Ska vi i riksdagen se det som en ny praxis av regeringen att inte respektera riksdagens beslut?

Anf. 72 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Regeringen har den största respekt för riksdagen och det arbete som utförs i kammaren och utskotten. Det finns också en ganska tydlig arbetsfördelning mellan vad som är riksdagens uppdrag och vad som är regeringens uppdrag.

Regeringens uppdrag är att styra landet. Då har den bland annat möjlighet att tillsätta utredningar, att styra sina myndigheter och så vidare. Detta ligger väl inom ramen för det som är regeringens uppdrag och mandat.

När det gäller Bromma flygplats syftar samordningspersonens uppdrag till att se om det finns möjligheter att överföra den kapacitet som finns i dag på Bromma till Arlanda. Skulle det visa sig att så inte är fallet kommer det inte att bli aktuellt med någon nedläggning.

Jag tror att jag har svarat på detta nu ungefär tusen gånger och även i den här kammaren, men jag svarar jättegärna på det igen. Flygkapaciteten till och från Stockholm och landets övriga regioner ska bibehållas och ökas så att man även fortsättningsvis kan garantera goda transportmöjligheter i hela landet.

Anf. 73 JIMMY STÅHL (SD):

Herr talman! Jag tycker att det är jättebra att man får klarhet i det. Hur ser statsrådet Anna Johansson på Stockholms Handelskammares uttalande samt Trafikverkets uttalande om att trafikkapaciteten på Arlanda i dag i stort sett är knöckfull och att det inte finns möjlighet för trafiken på Bromma flygplats att infattas i Arlanda?

Anf. 74 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Jag har inte för avsikt att i den här frågestunden överpröva vare sig Trafikverket eller någon annan som har uttalat sig i frågorna. Jag ser fram emot att få en tydligare belysning av vilka förutsättningarna är för att föra över trafik från Bromma till Arlanda.

Det kan till exempel handla om att göra investeringar på Arlanda för en ytterligare landningsbana som på sikt gör att man kan överföra kapacitet. Det skulle också innebära en lättare överföring mellan inhemsk trafik och internationell trafik. Det skulle kunna vara en klar fördel att kunna utveckla Arlanda som en internationell flygplats.

Det kan möjligen vara så att det finns goda möjligheter med en sådan utveckling. Men kapaciteten totalt sett i storstadsområdet ska värnas.

Åtgärder mot den ökande ohälsan

Anf. 75 MATHIAS TEGNÉR (S):

Herr talman! Jag har en fråga till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll.

Min fråga rör ohälsan som ökar i samhället. Oavsett vilka mått man använder, om det är sjuktal eller AKU, kan man se att ohälsan ökar och har ökat under de senaste åren. De är ett problem inte bara för att kostnaderna ökar utan framför allt för att det gömmer sig en mängd mänskliga tragedier bakom siffrorna.

Därför är min fråga till socialförsäkringsministern: Vilka åtgärder har regeringen vidtagit, och vilka planerar man att vidta för att bryta denna olyckliga utveckling?

Anf. 76 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Tack, Mathias Tegnér, för frågan! Som du beskriver är det enligt regeringens mening ett ganska allvarligt läge vi har. Vi har nu under fyra års tid sett hur sjukskrivningarna har ökat. Det har visserligen skett från historiskt låga nivåer. Men trenden är ändå väldigt tydlig. Sedan 2010 har vi en ökning med 55 procent. Det låter mycket, och det är mycket. Det döljer sig människor bakom de siffrorna.

Vad regeringen har gjort och nu gör är att se över tidsgränserna i sjukförsäkringen för att de ska fungera bättre och att människor ska få tidiga insatser. Där vet vi att det brister i dag. Vi måste förbättra det förebyggande arbetet och också se över arbetsgivarens ansvar för rehabilitering. Sådana samtal har inletts under hösten med arbetsmarknadens parter och kommer att föras vidare under våren. Vi har också lagt ett mobiliseringsuppdrag på Försäkringskassan.

Anf. 77 MATHIAS TEGNÉR (S):

Herr talman! Tack för svaret, socialförsäkringsministern! Jag gläder mig över att du nämner den bortre tidsgränsen. Det är många med mig som tycker att den bortre tidsgränsen är dålig. Det är den inte bara för att det tar kraft från den sjuke utan också för att den tar kraft från våra myndigheter, och det finns ingenting som tyder på att den sjuke kommer närmare arbetsmarknaden. Jag skulle vilja höra

socialförsäkringsministerns syn på den bortre tidsgränsen i förhållande till de ökande sjuktalerna.

Anf. 78 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Det är en fråga som jag har fått svara på en del under hösten och våren. Den bortre tidsgränsen i dag har inneburit att sedan 2010 har ca 80 000 personer utförsäkrats ur sjukförsäkringen. Många har återkommit för andra gången och snurrar nu runt i ett hjul.

Det leder inte till att de vare sig kommer närmare arbetsmarknaden eller blir friskare. Därför tror vi att det är viktigt att de resurser som nu läggs två och ett halvt år in i sjukskrivningen kan riktas om. Man ska i stället se till att förstärka de tidiga insatserna för människor som blir sjuka så att de snabbt kommer tillbaka till arbetsmarknaden igen.

Det är där vi vet att nyckeln väldigt mycket ligger. Vi behöver bryta sjukskrivningarna tidigt. Så ser det ut.

Utredningen om bostadsbristen i storstäderna

Anf. 79 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Min fråga går till Åsa Romson.

Regeringen lär vid dagens sammanträde ha fattat beslut om att avbryta utredningen om en förbättrad bostadssituation i storstäderna Stockholm, Göteborg och Malmö.

När Alliansen presenterade Sverigebygget fanns allt det som avsågs i utredningen med i våra förslag. Däremot finns det inga kända ställningstaganden om hur den nu sittande regeringen vill komma till rätta med bostadsbristen.

Det handlar om hur de som står längst från en bostad eller helt utanför bostadsmarknaden ska kunna ta sig in. Det handlar om hur samordningen mellan olika infrastruktursatsningar och bostadsbyggande kan förbättras och hur segregationen kan minskas i utanförskapsområdena.

Varför valde regeringen att avbryta utredningen? Vad är ert alternativ för att förbättra bostadssituationen i Stockholm, Göteborg och Malmö?

Anf. 80 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Tack för en mycket angelägen fråga om bostadsbristen. Jag är säker på att vi är många här som känner en frustration över att vi i den nationella politiken från den förra regeringen och än så länge från den nya regeringen inte har hittat den magiska skruven för att öka bostadsbyggandet och komma till rätta med den utbredda bostadsbrist som vi har på många ställen i Sverige.

Den utredning du hänvisade till, Ola Johansson, läggs ned av samma skäl som vi har diskuterat vid flera andra frågestunder. Det finns helt enkelt en stark begränsning i utredningsbudgeten med anledning av riksdagens beslut att välja att rösta igenom allianspartiernas budget och inte den regeringsbudget där vi hade planerat för de utredningar som behöver göras.

Det vi har sett på bostadssidan är att det finns en annan utredning – jag har tyvärr inte med mig namnet på den – som tar uppdraget helt och

fullt. Utredningsarbetet fortsätter alltså när det gäller frågan om bostadsbristen i de större städerna.

Prot. 2014/15:46
15 januari

Anf. 81 OLA JOHANSSON (C):

Herr talman! Jag tackar för svaret.

När det gäller den magiska skruven slår ministern huvudet på spiken. Jag noterar att när det är knappa resurser prioriterar regeringen ned en så angelägen sak som bostadsbyggandet i våra storstadsregioner.

I övrigt saknas konkret handling från regeringens sida i bostadspolitiken. Vi väntar fortfarande på en ny förordning om buller, som skulle ge förutsättningar för fler lägenheter i närheten av exempelvis kollektivtrafik, trafik och verksamheter. Den skulle ha trätt i kraft vid årsskiftet.

Det är bristen på lägenheter som påverkar bostadspriserna, driver upp skuldsättningen och hindrar byggandet i hela Sverige. Man brukar säga att det varje dag kommer två SL-bussar bara till Stockholm fyllda med personer som behöver bostäder.

Mot bakgrund av att ni nu väljer att inte lyssna till förslag från en beslutad utredning undrar jag: På vilket sätt vill ni komma till rätta med bostadsbristen? Är det regeringens tanke att dessa människor ska behöva bo kvar i de bussar de kom hit med?

Anf. 82 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag anklagas för att regeringen väljer att inte lyssna på en utredning som ännu inte kommit igång. Vi har valt att effektivisera och i stället lägga in uppdraget i en redan pågående utredning.

Jag är lite förvånad, för när det gäller de busslaster som kommer till Stockholm väljer vi att lyssna på dem som faktiskt styr här och som primärt har ansvar för bostadsbyggandet, nämligen kommunen. Stockholms kommun har varit väldigt tydlig med sina planer för bostadsbyggandet. De är stora och omfattande och inkluderar i dag bullerstörda områden som Bromma och områdena däromkring.

Under frågestunden har det varit uppenbart att det hos oppositionens partier finns en väldigt delad uppfattning om vad som är viktigt i detta sammanhang. Kan vi effektivisera flygtransporterna så att vi får effektiva transporter i hela landet, även på flygsidan i Stockholm, och kan vi dessutom säkerställa att Stockholm har möjlighet att bygga fler bostäder? Det är väldigt många bostäder det handlar om när det gäller tillgången till Brommaområdet.

Genusperspektivet i arbetsskadeförsäkringen

Anf. 83 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag ställer min fråga till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll.

Dagens arbetsskadeförsäkring uppfattas varken som rättssäker eller jämställd. Både Riksrevisionen och Försäkringskassan har gjort egna utredningar och konstaterat att framför allt kvinnor ofta får avslag vid utredningar av arbetsskador.

När man tittar på den forskning som har tillämpats och som använts vid utredningstillfällena ser man att det ofta hänvisas till forskning som har gjorts på män och i traditionellt klassiska mansyrken.

Min fråga är: Avser regeringen att vidta några åtgärder när det gäller arbetsskadeförsäkringens utformning och Försäkringskassans tillämpning av försäkringen?

Anf. 84 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Tack för frågan, Eva-Lena Jansson! Det är en angelägen fråga som har ett genusperspektiv, precis som du lyfter fram.

Arbetsskadeförsäkringen är nu en del av Parlamentariska socialförsäkringsutredningen, som inom kort kommer att lämna sitt slutbetänkande. Jag hade hoppats att vi skulle få ett delbetänkande om just denna fråga, men det blev inte så.

Om man tittar på det som Eva-Lena Jansson hänvisar till ser man att ungefär 24 procent av kvinnorna och 39 procent av männen får sina arbetsskador godkända. Den forskning man lutar sig på handlar i väldigt stor utsträckning om mansdominerade yrken.

Den angelägna satsning på kvinnors arbetsmiljö och forskningen om denna som inte blev av i och med det beslut vi fick i riksdagen i december är fortfarande central. Det är prioriterat för regeringen att se över arbetsskadeförsäkringen. Vi ska titta på de resultat som kommer från Parlamentariska socialförsäkringsutredningen. Det kommer att hända saker här.

Anf. 85 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Tack för svaret, Annika Strandhäll!

När man tittar i utredningarna ser man att det inte bara handlar om forskning. När Försäkringskassan avslår är det ofta sämre utredningar, och framför allt är det väldigt mycket kopplat till både yrkestitel och kön. Är man kvinna, jobbar som offentligt anställd inom till exempel äldreomsorgen eller vården och har problem med ryggen blir det avslag nästan per automatik och utan att man har gjort någon tydligare eller djupare utredning.

Därför finns en kritik mot hur Försäkringskassan hanterar försäkringen. Min fråga tillbaka till ministern handlar därför inte bara om forskning utan också om Försäkringskassans sätt att utreda försäkringen.

Anf. 86 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S):

Herr talman! Jag är uppmärksam på detta och på handläggningen av arbetsskadorna.

Man kan dra en parallell till det faktum att vi har en situation på svensk arbetsmarknad där den stora problematiken är just psykiska diagnoser och belastningsskador, som dominerar i sjukskrivningsstatistiken och när det gäller arbetsskador.

Då vi har en sådan hantering av vår arbetsskadeförsäkring som Eva-Lena Jansson beskriver i dag kan jag försäkra att en reform av arbetsskadeförsäkringen, så att vi får en mer genussäker tillämpning, ligger högt upp på regeringens agenda.

Anf. 87 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Jag riktar min fråga till infrastrukturminister Anna Johansson. Den gäller Förbifarten.

Det är nu två veckor sedan arbetet med Förbifarten återupptogs. Det tycker jag å ena sidan är väldigt bra, men å andra sidan är jag lite orolig över Förbifartens fokusering på bilismen och bristen när det gäller att planera in kollektivtrafik.

Detta gäller inte minst utifrån perspektivet att det flyttar in ungefär 35 000 människor per år till Stockholmsregionen. Det är klart att det inte räcker att bara bygga nya vägar. Vi måste också se till att vägarna används för kollektivtrafik.

Min fråga är: På vilket sätt kommer regeringen att ta hänsyn till bristen på kollektivtrafik när det gäller Förbifarten?

Anf. 88 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Tack för frågan!

Kollektivtrafiken är i första hand ett lokalt och regionalt ansvar, men i diskussionerna om Förbifarten har man uppmärksammat att dess kollektivtrafikvänlighet kan ifrågasättas.

I det beslut om att återuppta bygget som regeringen fattade före jul fanns ett uppdrag att säkerställa bättre kollektivtrafikframkomlighet på Förbifarten under förutsättning att det kan ske inom ekonomisk ram och utan att bygget försenas. Vi hoppas att det innebär att man till exempel kan se om det finns utrymme för kollektivtrafikfält eller andra lösningar som bidrar till att projektet gör framkomligheten bättre också för kollektivtrafiken.

Utöver detta kommer regeringen att ge ett uppdrag till de utredare som håller på med Sverigeförhandlingen om ytterligare en tunnelbaneförbindelse i Stockholm. Förutsättningen är att den lokala nivån bidrar.

Anf. 89 TERES LINDBERG (S):

Herr talman! Jag tackar infrastrukturministern för svaret.

Det är klart att man som stockholmare är väldigt orolig över Förbifarten och de planer som såväl den förra regeringen som den kvarsittande majoriteten i Stockholms läns landsting och högerstyret i Stockholms stad har. De har inte på något sätt tagit hänsyn till kollektivtrafiken.

När man tittar på planerna ser man att alla ramper och påfarter in i tunnlarna är enkelfiliga, vilket betyder att det i de planer som ligger i dag inte finns någon möjlighet till bussfiler. Bussarna kommer att bli stående i köer precis som alla bilar, i en region med en befolkningsökning på 35 000 invånare per år.

Jag hoppas verkligen att man försöker se över detta och hitta lösningar, för det blir stora problem att försöka fixa till detta i efterhand. Om man, redan när man bygger ramperna, kan se till att man får busskörfält har man gjort väldigt stor nytta för Stockholmsregionen.

Anf. 90 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S):

Herr talman! Med tilläggsuppdraget till Trafikverket är det regeringens förhoppning att man kan hitta lösningar som bidrar till ökad framkomlighet för kollektivtrafiken.

Vi tror att det finns stora behov av att fortsätta att utveckla kollektivtrafiken, inte bara i Stockholms kommun utan i Stockholmsregionen i stort. Om vi ska ha ett hållbart transportsystem framöver också i de tätbebyggda delarna av vårt land behöver vi kanske tänka lite nytt. Vi behöver framför allt ha god framförhållning för att säkerställa att kollektivtrafiken och andra mindre miljöbelastande sätt att ta sig fram får utrymme och möjlighet att utvecklas.

Detta kommer att vara en angelägen fråga för regeringen att jobba vidare med också framöver. De stadsmiljöavtal som presenterades i förra veckan är ytterligare ett exempel på detta.

Anf. 91 FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Därmed är dagens frågestund avslutad. Vi tackar de deltagande statsråden för deras medverkan.

§ 12 Anmälan om skriftligt svar på fråga

Skriftligt svar på följande fråga hade kommit in:

den 14 januari

2014/15:149 Nationella adoptioner

av *Thomas Finnborg* (M)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

§ 13 Kammaren åtskildes kl. 15.00.

Förhandlingarna leddes

av andre vice talmannen från sammanträdets början till ajourneringen kl. 13.37 och

av förste vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

§ 1 Justering av protokoll.....	1
§ 2 Avsägelse.....	1
§ 3 Anmälan om gruppleddare för partigrupp	1
§ 4 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 5 Senaste dag för avlämnande av propositioner	2
§ 6 Förnyad bordläggning	2
§ 7 Svar på interpellation 2014/15:155 om rättssäkra prövningar för uppehållstillstånd.....	2
Anf. 1 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	2
Anf. 2 PAULA BIELER (SD).....	3
Anf. 3 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	4
Anf. 4 PAULA BIELER (SD).....	5
Anf. 5 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	6
Anf. 6 PAULA BIELER (SD).....	7
Anf. 7 Justitie- och migrationsminister MORGAN JOHANSSON (S).....	8
§ 8 Svar på interpellation 2014/15:177 om industrins konkurrenskraft.....	9
Anf. 8 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	9
Anf. 9 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	9
Anf. 10 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	10
Anf. 11 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	11
Anf. 12 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	12
Anf. 13 CECILIE TENFJORD-TOFTBY (M)	13
Anf. 14 Statsrådet IBRAHIM BAYLAN (S)	14
§ 9 Svar på interpellation 2014/15:174 om Panzsjukhuset	14
Anf. 15 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	14
Anf. 16 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	16
Anf. 17 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	17
Anf. 18 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	18
Anf. 19 HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	19
Anf. 20 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	19
Anf. 21 DÉSIRÉE PETHRUS (KD)	20
Anf. 22 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	21
§ 10 Svar på interpellation 2014/15:195 om genomförande av budgeten för utgiftsområde 7 Internationellt bistånd	21
Anf. 23 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	21
Anf. 24 HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	23
Anf. 25 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	23
Anf. 26 HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	24
Anf. 27 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	25
Anf. 28 HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	26
Anf. 29 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP).....	27
Ajournering	27

Återupptagna förhandlingar	27
§ 11 Frågestund	28
Anf. 30 FÖRSTE VICE TALMANNEN	28
<i>Utredningen om Bromma flygplats</i>	<i>28</i>
Anf. 31 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	28
Anf. 32 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	28
Anf. 33 JESSICA ROSENCRANTZ (M)	28
Anf. 34 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	29
<i>Sveriges beredskap vid terrorangrepp</i>	<i>29</i>
Anf. 35 KENT EKEROTH (SD)	29
Anf. 36 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	29
Anf. 37 KENT EKEROTH (SD)	30
Anf. 38 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	30
<i>Rovdjurspolitiken</i>	<i>31</i>
Anf. 39 DANIEL BÄCKSTRÖM (C)	31
Anf. 40 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	31
Anf. 41 DANIEL BÄCKSTRÖM (C)	31
Anf. 42 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	32
<i>Administrativt arbete i välfärdssektorn</i>	<i>32</i>
Anf. 43 AZADEH ROJHAN GUSTAFSSON (S)	32
Anf. 44 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	32
Anf. 45 AZADEH ROJHAN GUSTAFSSON (S)	33
Anf. 46 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	33
<i>Prioriteringar inom biståndet</i>	<i>33</i>
Anf. 47 HILLEVI ENGSTRÖM (M)	33
Anf. 48 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	33
Anf. 49 HILLEVI ENGSTRÖM (M)	34
Anf. 50 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	34
<i>Tidningen Omvärldens granskande roll</i>	<i>34</i>
Anf. 51 HANS LINDE (V)	34
Anf. 52 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	35
Anf. 53 HANS LINDE (V)	35
Anf. 54 Statsrådet ISABELLA LÖVIN (MP)	35
<i>Fördelning av pension mellan makar</i>	<i>36</i>
Anf. 55 BARBRO WESTERHOLM (FP)	36
Anf. 56 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	36
Anf. 57 BARBRO WESTERHOLM (FP)	36
Anf. 58 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	36
<i>Skräp i havet</i>	<i>37</i>
Anf. 59 EMMA NOHRÉN (MP)	37
Anf. 60 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	37
Anf. 61 EMMA NOHRÉN (MP)	37
Anf. 62 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	38
<i>Blocköverskridande samverkan i försvarsfrågor</i>	<i>38</i>
Anf. 63 MIKAEL OSCARSSON (KD)	38
Anf. 64 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	38
Anf. 65 MIKAEL OSCARSSON (KD)	39
Anf. 66 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	39

<i>Utredning om den svenska spellagstiftningen</i>	39
Anf. 67 PER BILL (M)	39
Anf. 68 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	40
Anf. 69 PER BILL (M)	40
Anf. 70 Statsrådet ARDALAN SHEKARABI (S)	40
<i>Flygkapaciteten på Bromma och Arlanda</i>	41
Anf. 71 JIMMY STÅHL (SD)	41
Anf. 72 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	41
Anf. 73 JIMMY STÅHL (SD)	41
Anf. 74 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	41
<i>Åtgärder mot den ökande ohälsan</i>	42
Anf. 75 MATHIAS TEGNÉR (S)	42
Anf. 76 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	42
Anf. 77 MATHIAS TEGNÉR (S)	42
Anf. 78 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	42
<i>Utredningen om bostadsbristen i storstäderna</i>	43
Anf. 79 OLA JOHANSSON (C)	43
Anf. 80 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	43
Anf. 81 OLA JOHANSSON (C)	44
Anf. 82 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	44
<i>Genusperspektivet i arbetsskadeförsäkringen</i>	44
Anf. 83 EVA-LENA JANSSON (S)	44
Anf. 84 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	45
Anf. 85 EVA-LENA JANSSON (S)	45
Anf. 86 Socialförsäkringsminister ANNIKA STRANDHÄLL (S)	45
<i>Förbifart Stockholm och kollektivtrafiken</i>	45
Anf. 87 TERES LINDBERG (S)	45
Anf. 88 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	46
Anf. 89 TERES LINDBERG (S)	46
Anf. 90 Statsrådet ANNA JOHANSSON (S)	46
Anf. 91 FÖRSTE VICE TALMANNEN	47
§ 12 Anmälan om skriftligt svar på fråga	47
§ 13 Kammaren åtskildes kl. 15.00	47